

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XXVI. évfolyam 6. szám

BUDAPEST

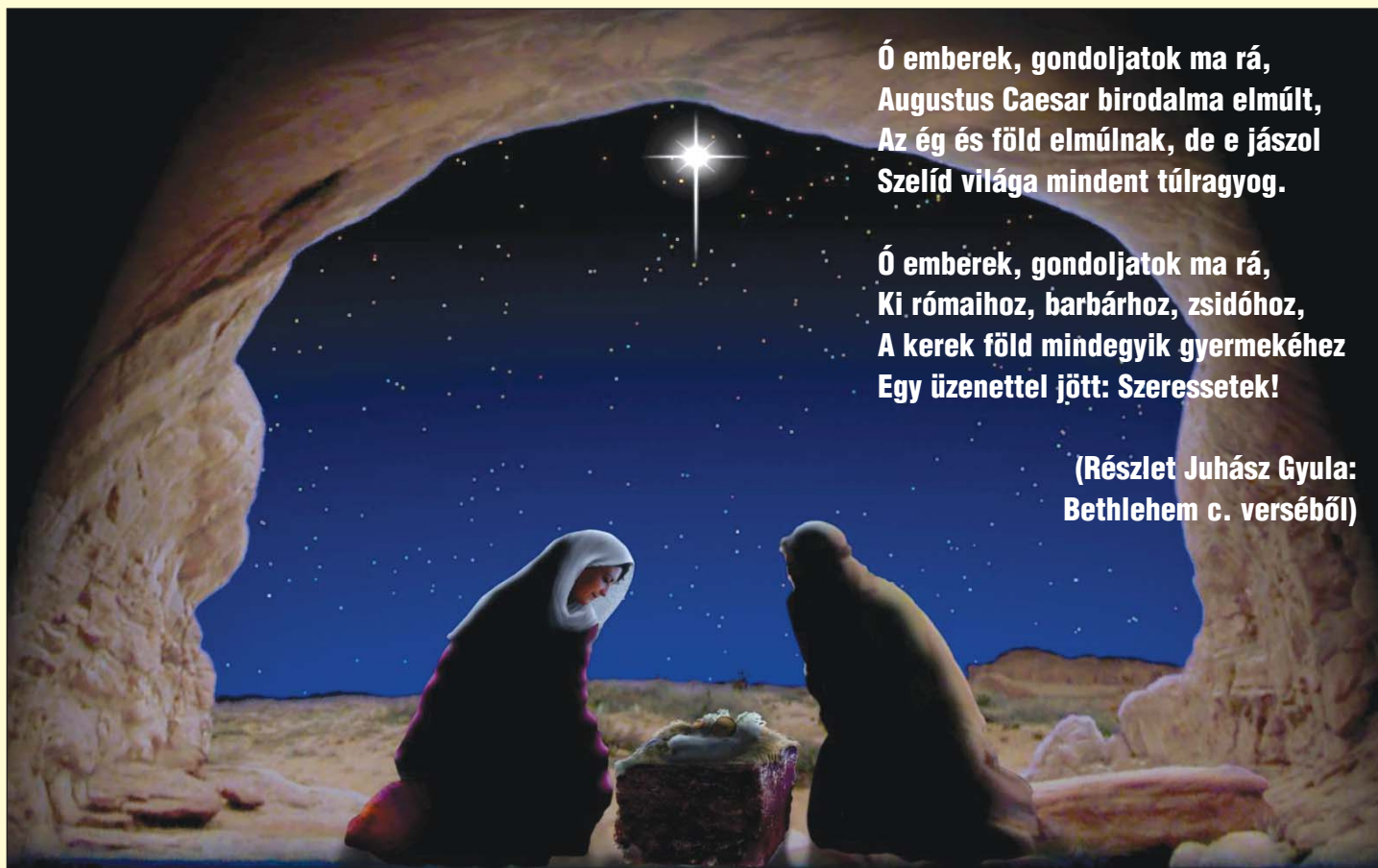
2017. november-december

REFORMÁCIÓ



MA

Karácsonykor is adjunk hálát a Reformáció 500. évfordulójáért!



Ó emberek, gondoljatok ma rá,
Augustus Caesar birodalma elmúlt,
Az ég és föld elmúlnak, de e jászol
Szelíd világa mindent túlragyog.

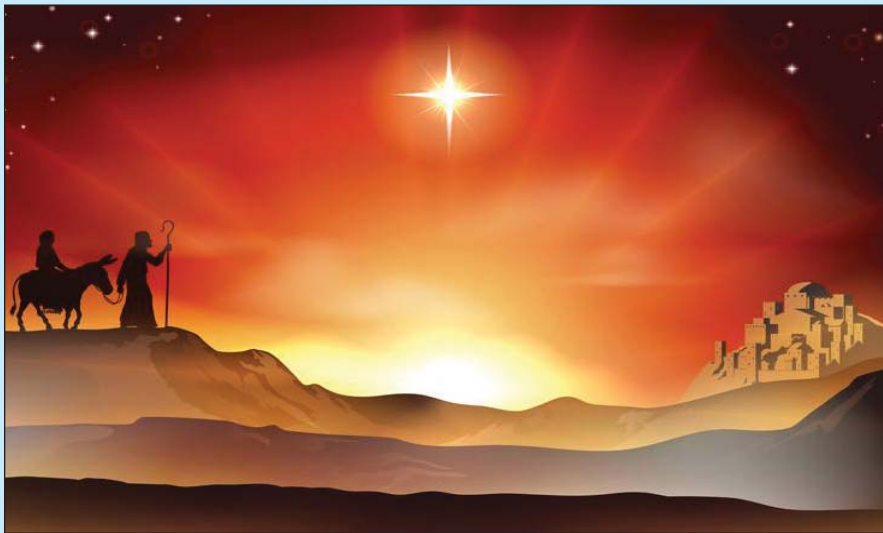
Ó emberek, gondoljatok ma rá,
Ki rómaihoz, barbárhoz, zsidóhoz,
A kerek föld mindegyik gyermekéhez
Egy üzenettel jött: Szeressetek!

(Részlet Juhász Gyula:
Bethlehem c. verséből)



*Vezércikk:
Fénykeresők
jutalma*

(2. oldal)



Fénykeresők jutalma

„Világosság ragyog a sötétben is a becsületesekre attól,
aki kegyelmes, irgalmas és igaz” (Zsolt 112,4)

Bár terjed a hír, hogy a mindenféle szennyeződéssel megrontott világunkban már a *fényszennyezés* jelenségéről is beszélnek a környezetvédők, de a *sötétszennyezés* káros hatásáról mintha megfeledkeznének. Ugye az is ellentmondásos, hogy az erős sugárnyaláb érkezéskor szoktuk mondani, hogy elvakulunk, pedig a sötétségben vagyunk igazán megvakítottak.

Nem szerethetjük a sötétséget. Amióta Isten a világosságot megteremtette, a kiszorított sötétség nem lehet kedves lételeme az életünknek. Mégis úgy beszélünk, hogy a fáradt (gonosz) nappalok után vágyunk az éjszaka (jótékony) pihentető sötétjére, mintha az alkonyat szürkülése kedvesebb lenne a hajnalhasadástól, mintha megszokásból könnyebb vakon gázolni az átláthatatlan sötétségben, mint verőfényben céltudatosan haladni. Mintha egyszerűbb lenne a vaksötétségben elfogadni, hogy megtapostak bár, de én is észrevétlenül letaposhattam másokat, hogy úgyszólván hiába keresem a bántalmazómat, mert az én fájdalomkøzøszom is titkon maradt. A világtalan világ lassan embertelen emberek gyűjtőhelyévé vált.

Az idézett zsoltár arról szól, hogy van világosság. Az első karácsony előtt néhány évszázaddal éppen akkor szól így Isten, amikor nem engedi elmerülni a kiválasztott nemzetet az egyre elvastagodó homályban, és nem egyezik bele, hogy az elveszített Isten-arc után a sebzetten megmaradt emberarc tovább torzuljon. Fényragyogással ajándékozza meg a világegyetemet. Nem lehet tovább pajzán Ádámként megbújni az esendő Éva háta mögött, nem lehet az éjszaka gyógyítására várni a nappalok sebszórásai után, és nem remélhető többé, hogy rejtve marad az aljasság majdnem hízelgésig finomított változata.

A világosság fénysugara a becsületesekre ragyog. Évezredekkel korábban is tudták, hogy ezek a becsületesek nem a sötétségben botorkáló, tapogató araszolók, vaklátással bíbelődő emberek, hanem azon merészek, akik ha a sötétségben is gázolnak a mindennapok sűrűjében kínlódva, mégis tudnak a ragyogás irányába nézni, a világosság forrására tekinteni, valamint a fény energiáját hasznosítani. Ezek a becsületesek megértették Isten embermentő szándékát.

Karácsonykor Atyai szeretettel megüzeni Isten, hogy magunkra nem számíthatunk. Nem vagyunk annyira becsületesek, nem tudjuk földhöz szegzett tekintetünk a fény felé fordítani, és hétágra süthet a kegyelem napja, mi akkor is képesek vagyunk saját árnyékunk mögé vonulni. Karácsonykor atyai irgalommal nekünk ajándékozza Jézus Krisztust, hogy megigazítson Általa, hogy elhitesse velünk, hogy alkalmasok vagyunk a világtalan világban a világ világosságát ünnepelni, az embertelen emberek között az Emberfiát minden lehetetlen körülmény között is követni.

Kedves Testvéreim! Kárpát-medence minden magyar református tagjának és minden keresztyén Testvérünknek fényhozó, becsületre bátorító karácsonyt kívánok.

Csúry István püspök
Nagyvárad, Királyhágó-melléki Ref. Egyházkerület

Borkó Julianna csodálatos karácsonya – 1906

Borkó Julianna (1869–1947) református népi énekköltő élete Kopácsról Kopácsig tartott, azaz külsőleg soha nem hagyta el nagyobb messzeségre szülőfaluját. De lelkileg hatalmas utat járt be. Zarándokutat. A drávaszegi Kopácson született, parasztcsaládból. 16 évesen férjhez adták. Korán özvegyen maradt, előbb két éves kislánya, majd 21 éves fia halt meg váratlanul, és férje is. „*Megkövülten, némán és könnyek nélkül néztem, hogy mi történt. Nem akartam elhinni, hogy valóság*” – írta szívszaggató fájdalmáról. A nagy bánattól szívbajt kapott. 1906 karácsonyán három hívő asszony kopogott be hozzá, az ő bizonyoságtételük nyomán jutott hitre. Azon az 1906-os karácsony estén eltűnt szívéből a fekete bánat, a mély gyász, és helyébe kibeszélhetetlen édes érzés szállott. Nem érezte többé árvának magát. Úgy érezte, vele van Valaki. Ezt írja erről az estéről visszaemlékezésében:

„*Óh, te boldog karácsonyest, mi voltál te nekem? Ezt én nem tudom leírni. Úgy éreztem magamat, mintha valami mély álomból kezdenék felébredni. Úgy a szívembe nyilalt az a gyönyörű ének: Nyílj meg szívem, lásd meg jobban... Óh, kedves vendég nálam szállj! – s már sóhajtottam is: Jöjj be hozzám... Én lelkemnek rejtekébe, zárkózz emlékezetembe! S éreztem, amint felpattant dacos szívem zárja és hidegségét elárasztotta valami túlvilági béke és melegség. Könnyzápor között kísértem elmémmel az éneket: A mennyei magas égben Istennek dicsőség legyen, Ki szent Fiát küldé értünk, Hogy Megváltónk lenne nekünk*”.

Borkó Julianna azon a karácsonyi éjszakán a Bölcsőre nézett, amelyben az van, Aki elveszi a világ bűneit. És az a bölcső elfelejtette vele azokat a koporsókat, amik miatt gyász volt az eddigi élete. Megértette az Üzenetet. Akkor ezt tudta meg Borkó Julianna: Jézus szeret! És elindult Feléje, most már a hit útján, hogy az Övé legyen és szolgáljon Neki, míg tart e földi élete...

DRBL



Az Ige körül

Jövel, Uram, Jézus!



DR. VICZIÁN MIKLÓS

Bizonyára minden bibliaolvasó testvérem számára – ha legalább egyszer végigolvasta a Szentírást – ismerős ez a rövid fohász. Ez ugyanis az utolsó lapon, az utolsó előtti versben olvasható, válaszként Jézus Krisztusnak arra az ígéretére, hogy „*Bizony, hamar eljövök*”.

De vajon kiknek az ajkán fakad fel ez a sóhaj, hogy „*jövel, Uram, Jézus*”? Minden ma élő és valaha élt ember így várja az Úr Jézus visszajövetelét? Bizony nem! Sőt, nem is számol vele a legtöbb ember! Megemlítem csak, hogy ráébredjünk ennek realitására, hogy a szomszédos Csehországban, ahol Husz János egy bő évszázaddal Luther Márton előtt már lefordította a Bibliát, és tömegek voltak képesek meghalni is hitükért, ma a népességnek pusztán 23%-a vallja keresztyénnek magát (ez a szám Magyarországon kb. 80%). Közhelynek számít, hogy az Európai Unió még megemlézésre méltónak sem ítélte Európa keresztyén gyökereit... s akkor még nem számolunk az iszlámot és egyéb világvallásokat követő, illetve a vallástalan tömegekkel!

...És mi, akik az Úr Jézus követőinek, azaz keresztyénnek valljuk magunkat, így várjuk az Úr Jézus visszajövetelét? Vajon úgy élünk, mint akik utazunk egy zsúfolt vonaton az utazás minden terhét viselve, gyakran elszenvedve az útítársaink közelségéből adódó kényelmetlenségeket, s alig várjuk, hogy végre elérjük az ígertes



célállomást, és boldogan ölelhessük meg a ránk várakozó házigazdánkat? Bizony nem! Helyette az utazás lehetőségeihez képest jól berendezkedünk, s ha valaki az út végét, a kiszállást említi, még a gondolatát is igyekszünk elhárítani magunktól. Ebből az állapotból legfeljebb az élet nem várt – ugyan ki várná (!) – terhei zökkenetnek ki: az idős kor vagy egy gyógyíthatatlan súlyos betegség nyomorúsága, megromlott emberi kapcsolatok, harag, irigység, féltékenység, megélhetési nehézségek. Ilyenkor esetleg felsóhajunk, mikor lesz már vége?! De ez a sóhaj sem az Úr Jézussal való személyes találkozás vágyából fakad, hanem csupán a terheinktől szeretnénk szabadulni.

Olyan üdítő evvel szemben Pál apostolnak a bizonyágtétele: „*Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség. Ha pedig az életben maradás az eredményes munkát jelenti számomra, akkor hogy melyiket választom: nem tudom. Szorongat ez a kettő: vágyódom elköltözni és Krisztussal lenni, mert ez sokkal jobb mindenél; de miattatok nagyobb szükség van arra, hogy életben maradjak*” (Fil 1,21-24). Micsoda felszabadultság! Milyen céltudatos, szolgáló élet! A cél biztos, alig várja, hogy szemtől-szembe találkozzon az Úr Jézus Krisztussal, de amíg oda nem ér, addig az útítársakban is ébresztgeti a reményt és a vágyat a Krisztussal való találkozásra. Kívánatosá teszi számukra is az úti célt.

Elgondolkoztunk már ezen a kettősségen? Egyrészt Pál már földi életét Krisztussal élte, és mégis arra vágyik, hogy elköltözzön és Krisztussal legyen? Egyrészt megvalósult életében Jézusnak a végren-

delete: „*Menjete el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, ... és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig*” (Mt 28,19-20)... Tehát Jézus – ígérete szerint – Pállal is vele volt már földi életében. Másrészt viszont Pál már Krisztus mennybemenetele után kezdte apostoli szolgálát akkor, amikor Krisztus már a Mennyben volt, ahová előre ment, hogy helyet készítsen azoknak, akiket az Atya Neki adott. Hogy lehet Krisztus a hívőkkel, ha a Mennyben van, a követői pedig itt a földön?

Eligazítást ad ebben a Heidelbergi Káté 47. fejelete: *Krisztus valóságos ember és valóságos Isten; ennélfogva emberi természetűe szerint nincs többé a földön, de istensége, felséges volta, kegyelme és Szentlelke szerint soha sincs távol tőlünk. Ő maga ígerte tanítványainak, hogy „kérni fogom az Atyát, és másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké: az igazság Lelkét, akit a világ nem fogadhat be, mert nem látja őt, nem is ismeri; ti azonban ismeritek őt, mert nálatok lakik, sőt bennetek lesz”* (Jn 14,15-17).

... S ígéretét megtoldotta még egy gondolattal, amely a Jn 14,18-ban található: „*Nem hagyak titeket árván, eljövök hozzátok*”, ami a Biblia utolsó lapján – mintegy emlékeztetőül – visszacseng, amint válaszol a megváltottak földi serege a szeretet hangján: „*jövel, Uram, Jézus!*”.*

Jézus azt mondta Nikodémusnak, de mondja nekünk is, hogy „*bizony, bizony, mondom neked: ha valaki nem születik újonnan, nem láthatja meg az Isten országát*” (Jn 3,3) Adja Isten – szeretett presbiter testvérem – hogy már most, itt, e földi életben Krisztus legyen veled istensége, felséges volta, kegyelme és Szentlelke szerint, hogy majd a feltámadt Krisztussal lehessél mindörökké! Mert aki kétszer születik – testileg és lelkileg is újjászületik –, az csak egyszer hal meg (biológiai halállal). De aki csak egyszer születik – testileg, ahogyan mindnyájan –, az kétszer hal meg (testileg is, lelkileg is).

* Revideált Károli fordítás szerint.

Fórum a keresztyénüldözésről

2017. november 10-én került sor a Keresztyén Civil Szervezetek Országos Fórumára a KNDP szervezésében, az Országház felsőházi termében. A témája: „A legüldözöttebb vallás – keresztyénüldözés és keresztyén ellenesség napjainkban” volt, melyről 8 előadás hangzott el. Erről az igen fontos eseményről a beszámoló a Szövetség honlapján, a következő címen olvasható: http://presbiteriszovetseg.hu/sites/default/files/fajlok/kcszervezetek_15v1.pdf

Hol született Jézus?



DR. GYŐRI ISTVÁN

A karácsonyi énekekből már a kisgyerekek is tudják a választ, hogy Jézus Betlehemben, mégpedig egy istállóban született. Karácsonyra készülve mégis tanulságos végiggondolni, hogy miért Betlehemben és miért éppen istállóban született. Jézust ugyanis már életében „Názáretinek” nevezték. Nagypénteken Pilátus

ezt íratta a keresztre: a Názáreti Jézus a zsidók királya. A latin verzió kezdőbetűi adják ki a fészületekről ismert INRI szót: Iesus Nazarenus Rex Iudeorum. Az elnevezés onnan jön, hogy Jézus József családjában nőtt fel Názáretben. Születéséről legfontosabb forrásunk Lukács evangélista feljegyzése:

„Történt pedig azokban a napokban, hogy Augustusz császár rendeletet adott ki: írják össze az egész földet. Ez az első összeírás akkor történt, amikor Szíriában Kvirinius volt a helytartó. Elment tehát mindenki a maga városába, hogy összeírják. Felment József is a galileai Názáretből Júdeába, Dávid városába, amelyet Betlehemnek neveznek, mert Dávid házából és nemzetiségéből származott, hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. És történt, hogy amíg ott voltak, eljött szülésének ideje, és megszülte elsőszülött fiát. Bepólyálta, és a jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt számukra hely” (Lk 2,1-8).

Mindenkit a születési helyén írtak össze, ott a rokonok közül két tanú igazolta a személyazonosságot a helybeli római hivatalnoknál. Mivel személyi igazolvány vagy lakónyilvántartás nem volt, ilyen egyszerű módon történt a népszámlálás. El lehet képzelni, hogy az akkori viszonyok között ez mennyi fáradsággal járt. Csak a gazdagok tudtak székéren utazni. De József egyszerű ácsmester volt. Egy második századi feljegyzés szerint csak egy szamaruk volt. Több régi kép maradt fenn kettőjük betlehemi útjáról. Van, ahol Mária a számaron ül és József vezeti a szamarat, de van olyan kép is, ahol mindketten gyalogolnak, a számar viszi a csomagokat. Felismerhetők a hátán a felcsavart sátorponyva, takarók és néhány főzőedény. Bármelyik kép áll közelebb a valósághoz, a jó 150 km-es út mindenképpen több hetes gyaloglást jelentett. Kiépített utak híján gyalogösvényeken falu-

ról-falura mentek. Betlehemben zsúfoltság fogadta őket. Voltak már akkor is fogadók, hiszen az irgalmas samaritánusról azt olvassuk, hogy a megmentett sebesülttel a közeli fogadóban szállt meg. Egy napi szállásuk két dénárba került, ami akkor kétnapi munkabér volt. A népszámlálás miatt a hatóságok bizonyára középületeket is kiürítettek. A Lk 2,8-ban olvasható *katalüma* szó jelentése szétszedés, szétbontás, eltakarítás, kiürítés. Átvitt értelemben kiürített helyiség. Itt valószínűleg valamilyen épület közös szálláshelye, esetleg udvara, hiszen az ottani éghajlaton általános volt a szabadban való alvás. A katonák, utazók két takaróval vittek magukkal, a vastagabbat letették a földre, a másikkal takaróztak. Betlehemben olyan nagy volt a zsúfoltság, hogy József és Mária egy istállóba húzódtak be. Igaz, hogy Lukács nem beszél az istállóról, de erre utal, hogy a gyermeket bepólyálva jászolba fektetik. A karácsonyi képeken a jászolnak x-formájú lába, sőt sokszor íves talpa van, igazi bölcső. A valóságban inkább széles kővályú lehetett, mert Jézus születése nem is épületben, hanem egy istállóban használt barlangban történt. Jeruzsálemben és Betlehemben is volt faragható kőzetréteg. Jézus sírja is hegyoldalba vágott kőbolt volt.

Amikor a 4. században az üldözések elmúltával Nagy Konstantin császár a keresztyénséget államvallássá tette, az anyja, Heléna császárné (Szent Ilona) Jézus életének helyszíneit egy-egy templommal akarta megjelölni. A helybeliek a császári követeknek egy barlangot mutattak, hogy itt született Jézus. Mivel a kőzetréteg túl vékony volt ahhoz, hogy a barlangot templomná átalakítsák, úgy döntöttek, hogy meghagyják eredeti formájában és fölé építik a templomot, ez lett a ma is itt álló Születés Temploma.

Az utóbbi időben hazánkból is sokan eljutottak ide. Beszámolóikból ismerjük a mai állapotot. A templomból lépcső vezet a születés barlangjába. A nagyobb szobányi, ablaktalan termet a középkorban márvánnyal kipadlózták, az egyik fele egy lépcsővel magasabb. Jól látható, hogy évszázadok alatt a zarándokok ezreinek keze, térde vékonyra koptatta a márványlépcsőt. Ezen a magasabb részen csillagformájú ezüstlap jelöli a helyet ezzel a latin felirattal: *hic Iesus Christus natus est, azaz itt született Jézus Krisztus*. Ugyanazt hirdeti, mint a betlehemi mezőn az angyal: „üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus a Dávid városában” (Lk 2,11).



Együtt örülünk dr. Kovács I. Gábor Károli-díjának

A Károli Gáspár-díjat húsz évvel ezelőtt, 1997-ben alapította az akkori kulturális minisztérium, azóta évente egyszer adják át olyan kiemelkedő személyiségeknek, akik a hittudományok területén maradandót alkottak. Az elismerést *Balog Zoltán*, az emberi erőforrások minisztere adta át dr. Kovács I. Gábor tagtársunknak október 30-án Budapesten, a minisztérium tükörtermében.

Kovács I. Gábor kutatási területe az 1980-as évek végétől a magyar polgárosodás korabeli tudáselit, az egyetemi tanárok kutatása. Az egyetemi tanárokat újabban felekezetenként vizsgálja, mint a sajátos felekezeti-művelődési alakzatok meghatározó tényezőit. Tanulmányai fontos adalékok a református oktatásügyre és arra nézve, hogy a magyar reformátusság milyen szerepet játszott, milyen színeket adott a magyar művelődéstörténethez az elmúlt századokban. A budahegyvidéki református gyülekezet presbitere. Szövetségünk büszke rá, és hálás szívvel kéri Urunk áldását további életére és munkásságára.

További részletek olvashatók a világhálón: <http://www.reformatus.hu/mutat/dij-elolegben/>

„Mindennapi” természettudomány a hit szemével (3.)



DR. NAGY MIHÁLY

A reformáció egyik fontos eredményének tekintjük, hogy az ember kezébe akarta adni a Bibliát. Ehhez azonban előbb meg kellett tanítani őket olvasni, ami akkoriban nem volt természetes. Ez egymagában is indokolta az egyházi iskolák alapítását. Napjainkban, amikor kötelező az iskoláztatás, mi indokolja az egyházi iskolák fenntartását? A lehetséges indokok közül kettőt emelek ki: a nevelés előtérbe helyezését és a keresztyén erkölcsi normák megismertetését.

„KüldjeteK vesszőket, és mi nyilatkat faragunk belőlük”. Ezt üzenté Kálvin a gyülekezetnek, amikor Genfben megnyitotta az Akadémiát, 1559-ben. A „faragás” (nevelés), a személyiség alakításának feltétele, de csak a szükséges mértékig kell alkalmazni. Pál, az erre való alkalmasságát Isten kegyelmének tulajdonítja (1Kor 15,10). Szükséges, hogy az egyházi iskola nevelőjét már hivatásának gyakorlása előtt (és alatt), Isten tegye alkalmassá feladatának végzésére. Így válhat a pedagógus követendő példává (1Kor 11,1).

A Tízparancsolat (2Móz 20) a Bibliában az embernek Istennel és embertársaival való kapcsolatát határozza meg örökérvényűen. A mai felnőt nemzedék egy részének a Tízparancsolat ismerete sem természetes, még kevésbé az elfogadása. Ez a hiány társadalmi feszültséghez vezet. Van olyan modernnek nevezett pedagógiai irányzat, a szülők egy része is úgy gondolkodik, hogy az iskola feladata az írni-olvasni tanítás mellett a tudományok alapjainak elsajátíttatása. A gyermek személyiségének alakulását szabályokkal nem kell korlátozni. Pedig a harmonikus fejlődés előfeltétele a jogok és a kötelességek ismerete, betartása.

Szemléletformáló hatása van annak, ha elfogadjuk, hogy a gazdag élettelen és az élő-világ nem állhatott elő magától, hanem Isten alkotása. Ez hitünk alapja, amelynek ellenkezőjét a tudomány nem tudja bizonyítani. A Teremtőtől az ember azt a feladatot kapta, hogy a teremtett világot fenntartsa, „művelje” és „őrizze” (1Móz 2,15). A Föld tehát nem a tulajdonunk, hanem őrizői vagyunk, a következő nemzedéknek el kell számolnunk, hogyan sáfárkodtunk a ránk bízottakkal. Minden tantárgyban megvan a lehetőség, hogy kiderüljön a tanító keresztyén értékrendje, gondolkodása. Sokszor tapasztaltam, hogy a diákok erre jobban odafigyelnek, mint ha ugyanazt a vallásórán hallják. A továbbiakban főleg a természettudományos tantárgyakból vett példák, és azok bibliai vonatkozásai következnek.

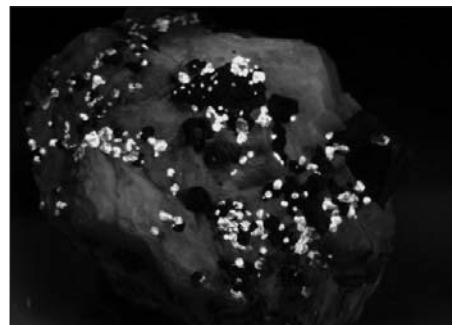
Világító ásványok

Az ásványok számos, érdekes tulajdonsága közül talán az a leginkább megragadó, amikor a szemünk számára nem érzékelhető ultraibolya fényben elkezdnek sejtlemesen világítani. A világító ásványok gyűjtéséhez türelem és egy hordozható, UV-fényt kibocsátó lámpa szükséges. A kalcit az egyik legformagazdagabb ásvány. A Parádsasvár környékén gyűjtött példányok között ráakadhatunk UV-érzékeny példányokra. A fluorit (kalcium-fluorid) a nevét is erről a fényjelenségről kapta. A willemit (cink-szilikát) is fluoreszkál az UV-fényben, különösen a New Jersey állambeli (USA) Franklin bányáiból kikerült prizmás termétt kristályok.

A világító ásványok különös viselkedésének az oka is különös. A szabályosan kristályosodó, csak a kémiai összetételnek megfelelő atomokból álló ásvány nem világít. Ha azonban a nyugodt kristályosodást

valami megzavarja, például hirtelen megváltozik a kristályosodási hőfok, vagy idegen atomok épülnek be a kristályrácsba, rács hibák keletkeznek. Ha a torzult kristályrácsot UV-fény éri, annak a hullámhossza megnő, a kristály a látható tartományban kezd fényt kibocsátani, világítani. Ha már vannak különböző színben világító ásványaink, érdemes azt bemutatni, mint én is tettem ezt Debrecenben, a Református Kollégium Iskolatörténeti Múzeumában. A sötétkamrába belépéskor a sem színükben, sem formájukban nem különleges ásványokat a szokásos módon megvilágítva pillantjuk meg. Egy kapcsológomb megnyomásakor az egyre erősödő UV-fényben szinte felizzanak, és különböző színekben kezdenek világítani az ásványok. A kristályrácsukban bekövetkezett feszültségről az ásványok látványosan szép fényjelenséggel tudósítanak.

„Teljes örömmel tartásatok testvéreim, amikor különféle kísértésekbe estek, tudván, hogy hitetek próbája állhatatosságot eredményez” (Jak 1,1). „Szeretteim! A szenvedés tüze miatt, a mely megpróbáltatásul támadt közöttetek, ne csodálkozzatok úgy, mintha valami meglepő dolog érne titeket. Sőt, amennyire részesültök Krisztus szenvedésében, annyira örüljeteK” (1Pt 4,12-13).



Örüljünk a kísértéseknek, ne háborogjunk a szenvedés miatt, mert hitünk próbája állhatatosságot eredményez. Ezeket írja egybehangzóan Jakab és Péter levele címzettjeinek.

A példákat lehetne tovább sorolni. Az tűnik ki belőlük, hogy a keresztyén ember életéből sem hiányzik a megpróbáltatás és a szenvedés. A csak ebben a földi létben bízó ember a megpróbáltatások súlya alatt gyakran összeroskad. Az élet örömeit és megpróbáltatásait egyaránt Isten kezéből elfogadó ember azt is tudja, hogy ha kér, kap az elhordozásukhoz elégséges erőt. Ez ugyan nem könnyű, de hit által járható út, és – amint az idézett igeversben olvastuk – még állhatatosságot is eredményez.

A Biblia könyveinek írása idején, a szemünk számára láthatatlan, szelektíven előállítható ultraibolya fényt még nem ismerték. Ezért olvasunk a Bibliában csak ásványokról, világító ásványokról pedig nem. A Biblia könyveinek írói azonban saját és mások példája alapján leírták, hogy Isten a megpróbáltatásokban sem hagy el bennünket, azt békeességben el tudjuk viselni. Valószínűleg magunk körül mi is ismerünk ilyen embereket, talán közéjük is tartozunk.

Úgy is lehet fogalmazni, hogy a próbák alatt a keresztyén (Krisztust követő) ember élete, környezete számára előbb-utóbb világítani kezd, mint az UV-fényben világító ásványok. Ezt hívják bizonyágtétevő életnek. Az élet nehézségeit, feszültségeit elviselni tudó emberre a környezete is előbb-utóbb felfigyel.

Maradjunk meg Isten szeretetében

Hazatért Nagykárolyba a Vizsolyi Biblia

Ezzel az üzenettel zárta ünnepi beszédét Ft. Tőkés László püspök a Vizsolyi Biblia hazatérése alkalmából szervezett ünnepségen Nagykárolyban.

A reformáció 500. évfordulója alkalmából szervezett ünnepségsorozat egyik kiemelkedő eseményére került sor október 22-én, vasárnap, hiszen hazatért a Vizsolyi Biblia egy eredeti technikával készített reprodukciója. A Nagykároly-Belvárosi Református Egyházközség által szervezett rendezvényre maga a biblianyomtató szakember, *Daruka Mihály* hozta el az általa készített másolatot.

A különleges alkalmon Ft. Tőkés László püspök, európa parlamenti képviselő szólt a népes számú hallgatósághoz. Beszédében kitért Károli Gáspár életútjának főbb mozzanataira, majd zárásként arra biztatta a résztvevőket, hogy „Álljunk meg a hitben és maradjunk meg Isten szeretetében”.

A folytatásban *Dr. Békefy Lajos* teológus érdekes előadását hallgatták meg a jelenlévők, mely a reformáció – múlt, jelen, jövő témakörét járta körbe. Ezután került sor a Biblia ünnepélyes átadására, *Daruka Mihály* buzdító szavai kíséretében.

Az ünnepi istentisztelet zárásaként az egyházközség ifjainak színes kulturális műsora következett. *Mester Dóra, Németi Tamara, Mátyás Dávid, Gál Stefánia, Bartha Máté, Bakó Blanka, Gö-*

rög Anita és Knecht Barnabás énekszóval és az alkalomhoz illő versekkel kedveskedett a hallgatóságnak. Ezután a résztvevők kivonultak és megkoszorúzták Károli Gáspár szobrát, majd sor került a Károli Gáspár Bibliamúzeum megnyitására is.



Az imateremben elhelyezett tárlat több értékes kiadványt és református kegytárgyat is tartalmaz, mely a remények szerint sokak érdeklődését felkelti majd.

Az ünnepi alkalom szeretetvendégséggel zárult.

(Forrás: nagykaroly.szatmar.ro/)

INSTITUTIO

Egyezik-e ugyanis jobban és pontosabban a hittel más, mint ha beismerjük ... hogy minden kérdéstől el kell szakadnunk, hogy az ő dicsősége tündököljön, és mi vele dicsekedjünk?

Kálvin János: *Institutio Ajánló levél, Ferencnek, a franciák királyának 18. old.*



APOSTAGI ZOLTÁN

Íme elérkeztünk a mondat befejezéséhez. Az idézetről ugyancsak Augustinus jut eszembe, aki ezt írja: „Ha azt mondanánk, hogy

valamik vagyunk, és nem Neki adnánk dicsőséget, házasságtörők vagyunk, azt akarjuk, hogy minket szeressenek, ne a vőlegényt” (Beszéd Szent János evangéliumáról 13.18). Bizony, a kérdés mi más mint szeretetrablás. Magunknak akarunk szeretetet és dicsőséget. Kérkedünk, hogy mi vagyunk a valamik és a valakik, akikre érdemes, sőt föl kell nézni, szeretjük a rivaldafényt és a tapsot. Lám-lám, ezek vagyunk mi, a sikeresek, a gazdagok, a mindentudók, a befolyásos személyek, akik mindent el tudunk simítani. Mi vagyunk a gyógyítók és a csodatévők. Az

erősek és a gyengédek, a behajtók és a könyörületesek, a fölöslegből adók. Az ítélhetőek és a fölmentők, a kegyelmesek. És a törvényszegők. Mert mit is mond az első nagy parancsolat? Szeresd az Istent! Joggal mondja tehát az egyházatya, hogy házasságtörők vagyunk. Magunkat szeretjük, ezért magunkkal dicsekszünk. Kálvin azonban azt mondja, hogy mi Vele dicsekedjünk. Azaz mondjuk el a jó hírt, hogy noha mezítelenek voltunk, fölöltöztetett; hiányzott belőlünk a jó, és jóssággal töltött meg bennünket; rabságban sínylődők voltunk, de Ő megszabadított; vakok voltunk, és látunk; imbolyogtunk, és támaszunkká lett; gyengék voltunk, de megerősített. Elvégezte rajtunk és bennünk a reformációt! Ő volt az igazi csodatévő, mert mindennek híjjával voltunk, és mindennel megajándékozott! Ingyen, kegyelemből. Mert szeret. Krisztusért. Ezért „az ő dicsősége tündököljön”! Ez Kálvin Soli Deo Gloriája. Mi vajon mennyire valljuk e reformátori jel-



mondatot? Egyáltalán valljuk-e, vagy csak mondjuk, de minden tartalom nélkül? Pedig csodálatos tartalom van benne és mögötte. Az Isten üdvözítő munkája. Az elrendeléstől Krisztus megtestesülésén át a kereszthalálig, a mi megformáltatásunktól a születésen át az újjászületésig. Van tehát mivel, de legfőképpen kivel dicsekedni. Legyünk Isten dicsőítői, mert csak így lehetünk hitelesek, így tölthetjük be a nagy küldetést, hogy mások is dicsőíthessék és dicsőítsék az élő és szabadító Istent!

„ÉpüljeteK fel lelki házzá”

Tanácskozott a kibővített elnökség

A fal építésének és kijavításának állandó feladatát helyezte szí-
vünkre Kovács-Hajdu Albert, a Budapest-Nagytétényi Reformá-
tus Egyházközség lelkipásztora a tanácskozás kezdő áhítatában.
Nehémiás könyvének 3. része alapján fejtette ki, hogy ahol nincs
fal, ott fellép a keveredés. A fal szűrő is. Kívül az istentelen vi-
lág normái, bent Isten Igéje szabja a rendet. Krisztus az ajtó. A
fal idővel kopik, romlik, ezért állandóan javítgatni, bővíteni kell.

Ilyen építkezésben vagyunk mi, a Presbiteri Szövetség területi
és központi elnöksége is. A munka nagy területen folyik – mint
Nehémiás idején –, s ha a trombita hangját hallották, összejöttek
egy helyre az építők... s az évenként kétszeri hívó szóra mi is ta-
nácskozásra gyűlünk össze. Ilyen alkalom volt november 10-11-
én, amikor a budapesti teológia épületében, az Exhortációs te-
remben gyűltünk össze az ország minden terüle-
téről.

A korábbi gyakorlattól eltérően a területi beszám-
olókra tettük a hangsúlyt, hiszen a munka
zöme ott folyik. A köz-
ponti elnökség és a bi-
zottságok „csak” ezt a
szolgálatot hivatottak
koordinálni, segíteni. Be-
vezetőként dr. Viczián
Miklós az elnöki köszön-



tés után rövid áttekintést adott az év legfontosabb eseményeiről.
Megemlékezett a személyi változásokról: dr. Szilágyi Sándort az
elnöki feladatkörben dr. Viczián Miklós követte, akitől a Misszió-
i és diakóniai bizottsági elnökséget dr. Tóth János vette át. A
Felügyelő bizottsági elnökségben Bittó Zoltánt dr. Pálffy Imre
Péter követi, a jogtanácsosi feladatot pedig dr. Kiss Márton lát-
ja el dr. Petneházy Zsigmond után. A Szövetség központi rende-
zésű konferenciái sorrendben: febr. 18. országos TT ülés, márc.
11. MRPSz küldöttgyűlése, ápr. 8. Dunamelléki Egyházkerület
37. konferenciája Szolnokon, ápr. 29. az MRPSz és Magyar Ref.
Nőszövetség közös konferenciája Ráday dísztermében, máj. 24.
MRPSz rendkívüli küldöttgyűlése (a cégbírótság módosító javas-
latainak elfogadására), mely után visszanyertük a közhasznúsági
státuszunkat, aug. 18-20. Szövetségünk 15. országos konferenci-
áját tartottuk Pápán, s végül novemberben sor került a beszámó-
ló tárgyát képező országos elnökségi és tanácsadó testületi (TT)
ülésre. Szövetségünk képviseltette magát számos, a Reformáció
500. ünnepi évéhez csatlakozó eseményen, valamint az elcsatolt
területek presbiteri szövetségeinek rendezvényein. Ezekről a
Presbiter lapszámaiban részletesen megemlékeztünk. Az elnöki
beszámoló kitért még kiadványainkra, a Presbiter folyóiratra,
amely idén már a Kárpátmedence minden egyházkerületébe el-
jutott, valamint a Presbiteri Füzetek presbiterválasztási külön ki-
adására és a pedagógus napra a gyülekezetek figyelmébe ajánlott
Karácsony Sándor: *Leckék a leckéről* könyvre.

Váci Gábor szövetségi titkár a 2018. évi program-tervet is-
mertette, amit a területi elnökök mind nyomtatott formában, mind
elektronikusan megkaptak annak érdekében, hogy lehetőség sze-

rint elkerüljük az időpontegyeztéseket a központi és területi ren-
dezvények terén.

A területi elnökségi beszámolók felölelték Baranya, Békés,
Bihar, Borsod-Dél, Borsod-Észak, Bp.-Dél, Csongrád, Debrecen,
Délpest, Egervölgy, Nagykunság, Órség, Északpest, Nyírség,
Szabolcs, Tolna, és Vértesalja rendezvényeit, eseményeit, s nem
egy esetben előkerültek a gondok is. Jó volt „egy közös test tag-
jai”-ként együtt gondolkodni, örülni az örvendezőkkel és sírni a
sírókkal.

Előkerült, mint megoldandó feladat, hogy több területi csopor-
tunknál elmaradtak az elnökségválasztások. Legnagyobb elmara-
dás tapasztalható zempléni szervezetünkénél, ahol már 2012. óta
nincs elnökség, és Bp.-Észak, ahol 2013-ban lett volna esedékes

a választás. 2016-os el-
maradást kell pótolnunk
a Nagykunságon, 2017-
ről pedig – megvárva az
új presbitériumok felál-
lását – 2018-ra toldott
Észak-, és Dél-Borsod,
valamint Békés és Bp.-
déli szervezetünk tiszt-
újítása. Ehhez jön még a
2018-ban esedékes
Csongrád, Debrecen,
Egervölgy, Szabolcs-Be-
reg, Szatmár, valamint

Tolna és Vértesalja. Februári országos elnökségi és tanácsadó tes-
tületi ülésünkön erre még hangsúlyosan visszatérünk.

A Bizottsági beszámolók közül elsőként dr. Tóth Jánost hall-
gattuk meg, aki a **jövő évi hangsúlyt az egyéni és közösségi
imádságban jelölte meg**: „A reménységben örvendeztetek, a
nyomorúságban legyetek kitartók, az imádkozásban állhatatosak”
(Róm 12,12). Dr. Judák Endre a presbiterképzési háttéranyagok-
ra hívta fel a figyelmet, melyek a www.presbiterkepzes.hu lapon
érhetők el. Aláhúzta a kiscsoportos beszélgetésekben előkerülő
személyes megnyilatkozások jelentőségét. Példaként egy öt kér-
dészkörre épülő beszélgetést mutatott be. A témák: Személyes hit
– Szentírás szerinti élet – Imaélet – A vasárnap megszentelése –
és A bizonyágtétel. Dr. Székely István a Szövetség gazdálkodá-
sával kapcsolatban hangsúlyozta, hogy megnövekedett feladata-
ink fedezetének csupán mintegy 20%-át teszik ki a tagdíjak és a
Presbiter előfizetési díjak. A többi nagyobb összegű szponzori
támogatásokból, illetve pályázatokból kell biztosítanunk. Ezért
nyomatékosan kérte a kibővített elnökséget, hogy nyújtson segít-
séget a támogatók felkutatásában.

A szombat reggeli áhítatában elnökünk az 1Pt 2,5 alapján ja-
vasolta, hogy a **2018-as év központi gondolata**, mely hangsú-
lyosan megjelenne a területi és központi rendezvényeinken, va-
lamint a Presbiter folyóiratban, az „ÉpüljeteK fel lelki házzá” le-
gyen! Javaslatát még az Ef 2,20-22 segítségével értelmezte. A té-
mát a résztvevők közösen bontották ki.

A tanácskozás zavartalan háttérét Szabó Tünde ügyviteli mun-
katársunk biztosította.

Dr. Viczián Miklós

A presbiteri tisztség a legszebb szolgálat

Presbiteri konferencia Érszakácsiban

Dr. Békefy Lajos volt a meghívott előadó a Nagykárolyi Református Egyházmegye Presbiteri Szövetségének őszi konferenciáján, melyet Érszakácsiban tartottak november 11-én. Az eseményre az egyházmegye számos gyülekezetéből érkeztek presbiterek, és népes küldöttség jött a szomszédos, szatmári egyházmegyéből is.

Tolnay István nagykárolyi esperes az 1Pt 5,1-4 igeszakasz alapján hirdette Isten Igéjét. Az igehirdető igyekezett feleletet adni arra a kérdésre, hogy mi a presbiterek feladata a gyülekezetben. Meglátása szerint térségünkben papközpontúvá vált az egyház. Jellemző, hogy a döntéseknél ugyan még jelen vannak, de aktív szerepet kevesen vállalnak a gyülekezet gondozásában. Ennek ellenére nem szabad megfélemlkezni azokról a presbiterokról sem, akik önzetlenül szolgálják az egyházukat.

Fülöp János házigazda lelkipásztor rámutatott: nagy áldás a mai nemzedék számára, hogy a reformáció ötszázadik évfordulóját ünneplheti. Amint elmondta, a művész látja a kőben és fában, ami benne rejlik. Lefaragja arról azt, ami felesleges. A reformációt is ehhez hasonlította, ugyanis a reformátorok lefaragták mindazt, ami pluszban volt, hogy az egyház a maga eredeti szépségében, igaz voltában, a Szentírás szerint tündököljék.

Tóth András, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnöke elmondta: a presbiteri tisztség a legszebb szolgálat, amivel a Magyar Református Egyház, a lelki édesanya kitünteti gyermekeit. Ez a legfontosabb tisztség is, ami által a Szentlélek vezetése alatt az egyház fenntartja és kormányozza magát. Egyházunk számára fontos kérdés, hogy milyen presbiterünk vannak, mert olyan egyházunk lesz, mint amilyen



presbitereket nevelünk. A presbitériumok lelki megújulása az egyház megújulását jelenti. Nagyon fontosak az állandó presbiterképzések, hogy méltó munkatársa legyen minden presbiter lelkipásztorának. A királyhágómelléki presbiteri szövetség ezért is kezdte el a presbiterképzést ez év áprilisában Nagyváradon, az Emmaus kurzus elnevezésű tematikus füzet alapján. A képzés 2018-tól 5 éven át fog tartani. Évente három alkalommal találkoznak egy-egy kétnapos képzésen a presbiterek. A Magyar Presbiteri Szövetség és a Királyhágómelléki Református Egyházkerü-

let Presbiteri Szövetsége támogatási nyilatkozatot írt alá egy 1.000.000 forintos összegről, melyből 500.000 forintot a KREPSZ működési költségeire és konferenciák szervezésére, 500.000 forintot pedig a Nagykárolyi Református Egyházmegyében 2018-ban induló presbiterképzésre használhatnak fel.



Dr. Békefy Lajos budapesti szociáletikus, református lelkipásztor a „Reformáció: múlt-jelen-jövő” címmel tartott előadást. Örömet fejezte ki, hogy sok ismerős arcot fedezett fel a résztvevők között, akikre testvérként tekint, már csak annak okán is, hogy felmenői többek között Hadadról és Nagykárolyból származnak. Az előadó beszélt a reformáció vallási vonatkozásán túl annak társadalmi és gazdasági hatásáról is. Az előadást követő kötetlen beszélgetés során szóba került az úrvacsoraosztás kérdése, ami során felvetődött, hogy egy kehelyből vagy kis pohárkákból történjen meg a bor kiosztása. Ugyanakkor szó esett az iszlám aktuális európai terjeszkedéséről is. Az előadó meglátása szerint az iszlám világ kétarcú, mert miközben elvárják, hogy Európában mindenféle jogot biztosítsanak nekik, a legtöbb iszlám országban a keresztyéneket kegyetlen módon üldözik.

A presbiterek számára megtartott konferenciának *Almási Csaba* volt a főszervezője, aki az elmúlt időszakban jelentős lépéseket tett meg azért, hogy az egyházmegye presbitériumi rendszeresen találkozhassanak, konferenciákon és képzéseken vegyenek részt. Jövő év elejétől a nagykárolyi egyházmegyében is beindul a presbiterképzés. Kiemelte a lelkipásztorok szerepét is ebben a munkában, mert amint mondta, ehhez fontos a lelkészek pozitív hozzáállása is, akik tájékoztatják presbiterüket ezekről a lehetőségekről, és akár velük együtt részt vesznek a mindenki számára hasznos találkozásokon.

A résztvevők ezúttal is nagyon érdekes előadást hallgathattak meg. Sokan meg is jegyezték, hogy sajnálhatják azok a presbiterek, akik nem jöttek el. A közös program szeretetvendégséggel ért véget a falu kultúrotthonában, ahol az érszakácsiak jóvoltából különösen ízletes falatokat fogyaszthattak el a vendégek.

Sebestyén Elek
sajtóreferens lelkipásztor
Nagykároly

Presbiteri találkozó Kiskövesden

Ötvenhét presbiter – lelkipásztorokkal és helyiekkel összesen közel nyolcvan jelenlévő – vett részt a szlovákiai Zempléni Egyházmegye presbiteri találkozásán 2017. október 8-án Kiskövesden. A helyi kultúrházban tartott alkalom célja a hitben való elmélyülés, a presbiteri identitás erősítése és a közösségépítés volt.

A találkozó résztvevőit *Tóth Géza* kiskövesdi gondnok és *Kendi Csaba* zempléni esperes köszöntötte. A presbiterek először közös bibliatanulmányozást tartottak *Langschadl István* kiskövesdi lelkipásztor vezetésével. János harmadik levelét olvasták mondatról mondatra. Az elemzés a Jubileumi kommentárban olvasható Vályi Nagy Ervin-féle magyarázatot használta vezérfonalként. Bár a bibliatanulmányozás ritkán alkalmazott műfaj, talán nagyobb fokú és aktívabb elmélyülést is igényel, mégsem volt unalmas az Ige melletti elcsendesedés. Egyrészt maga a levél nagyon izgalmas, másrészt az igemagyarázatot követhetőbbé tette a Preziben készített prezentáció.

János levélének tanulságait hat csoportra bontva beszéltek meg a presbiterek. Szó volt a presbiteri identitásról, az egyházon belüli konfliktuskezelésről, a gyülekezetekben való pozitív szemléletről, illetve arról, hogy egyház-községeink inkább szeretetközösségként vagy szervezetként működnek. Végül a csoportok egy-egy rövid imádságot írtak, amelyeket a találkozó résztvevői imaközösségben vittek az Úr elé.

Ezt követően a kiséresei *Blanár* lelkész házaspár *A gyülekezet Isten családja* címmel tartott műhelymunkát. A presbiterek *Blanár Gabriella* lelkész nő felvezetésével sorba vették a családi szerepeket és jellemvonásaikat. Majd ezt összevetették a gyülekezeti tisztségekkel, szolgálati területekkel. Ki és milyen legyen a gyülekezetben az apa, az anya, a gyerekek, a nagyszülők, a testvérek, a közeli és távolabbi rokonok? A csoportos megbeszélés után a tanulságokat és az üzenetet *Blanár Erik* lelkipásztor fogalmazta meg röviden. A műhelymunka könnyed és friss volt, biztonnal hozzájárult ahhoz, hogy Istennek tetszőbb módon gondolkodjunk gyülekezeteinkről.

Végül egy fontos és sürgető témában rövid kerekasztal-beszélgetés következett. *Kendi Csaba* esperes, *Blanár Erik* esperes-helyettes és *Kiss Miklós* lelkipásztor a változó egyház-finanszírozásról beszéltek. Komolyan felmerült ugyanis, hogy változás állhat be az egyház-finanszírozás eddigi rendjében, amely érintheti a lelkipásztorok fizetését is. A hallgatóság a bátor felvetés és az őszinte szavak miatt nagy érdeklődéssel figyelt. Mivel megérintő zárszót mondott, megkértük *Kendi Csabát*, hogy idézze fel szavait. Az esperes készségesen felelt megkeresésünkre. „Most kegyelmi időben vagyunk: kérnünk és tennünk kell, hogy hitünk megerősödjön. Tehát nem elsősorban az egyház-finanszírozásról kell beszélünk. Mert csak hitből szülehetnek hitbeli válaszok az ilyen gyakorlatias kérdésekre is. Ugyanakkor az alkalmakat áron is meg kell venni.”

Éppen amikor érezni lehetett, hogy hosszúra nyúlna az alkalom, jó volt hallani *Nemes Ruzsena* hangját. Mivel a kiskövesdi Nőszövetség szervezete, a szövetség vezetője hívta meg a jelenlévőket a szeretetvendégségbe. A kiskövesdi asszonyok finomságai mellett – újra és sokadszor – ízletes estebédet készített a nagykövesdi Korona étterem.

Tanulságos volt megállapítani, hogy még a tavalyi találkozáshoz képest is mennyivel több presbiternő volt jelen. Ez egyszerre hálára, de kérésre is indítja az imádkozó lelkeket. Egyre látványosabban hiányoznak az elkötelezett férfiak gyülekezeteink szolgái és tisztségviselői közül.

Kiss Miklós az együttlét másnapján – szép református kifejezéssel – hasznosnak nevezte a találkozót, bár hangsúlyozta, hogy igyekezni kell begyűjteni a presbiteri visszajelzéseket. Kitért még az alkalmazkodás szükségességére is. Egy tanulmányt idézve elmondta, a mai emberek átlagosan hat percet tudnak figyelni szóbeli előadásokra. „Ennyi időt kapunk. Ezért Istentől kell kérni, hogy mindig a lényegest mondhassuk.” *Blanár Eriket* is kérdeztük, aki szintén elégedetten nyilatkozott. Nagyon tetszett neki a bibliatanulmányozás. Szerinte a találkozóra elkötelezett és hitben járó presbiterek jöttek, fogyasztható volt számukra a lelki tartalom.

Amikor úgy tűnt, hogy csendben elszéled a társaság, és ki-ki otthonába tér, néhány presbiter és lelkész éppen akkor kezdett látványos készülődésbe. Mint kiderült, közös focizásra indultak. Vasárnap estéknél már három hete ez a programjuk. Most focizás, közösség, beszélgetés. Egyszer, valamikor talán majd egy férfikör. Hogy ne hiányozzanak az elkötelezett férfiak gyülekezeteinkből. (Forrás: *reformata.sk*)



PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Apostagi Zoltán*, *dr. Kelemené Farkas Márta*, *dr. Kis Domokos Dániel*, *Kövespataki László*, *[dr. Papp Vilmos]*, *dr. Ritoók Zsigmond*, *dr. Szilágyi Sándor*, *Váczai Gábor*, *dr. Viczián Miklós*. Felelős szerkesztő és laptervező: *dr. Békefy Lajos PhD*. Felelős kiadó: *dr. Viczián Miklós*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel.: 476-3211. E-mail címünk: szovetseg@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 2700 Ft, Európa országai 5000 Ft, a tengerentúlról 6000 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette a Szó-Kép Nyomdaipari Kft. Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)
Szövetségünk honlapjának címe: www.presbiteriszovetseg.hu
 A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg
 a szerkesztőbizottság véleményével!
 Egy példány ára: 450 Ft

Szoboravatás és reformációs emlékűnnepség Vizsolyban

„Istennek kell inkább engedelmeskednünk, mint az embereknek” (ApCsel 5,29). A reformáció bátorságáról, az üdvösség veszélyeket is vállaló elfogadásáról szólt a 2017. szept. 24-én megrendezett reformációs emlékűnnepség a vizsolyi református gyülekezetben, melynek során *Zán Fábán Sándor*, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke hirdette az Igét, a filippi börtönőr történetét, és a kegyelem megrendítő erejét (ApCsel 16,30) feltárázó prédikációjában. Ez alkalommal ünnepélyesen felavatták



Mantskovit Bálint nyomdász-mester emlékszobrát a templomkertben.

A reformáció jelentőségéről *Dr. Hörcsik Richárd* debreceni egyháztörténész professzor és választókerületünk parlamenti képviselője tartott előadást, a Magyar Országgyűlés képviselőjében pedig *Dr. Aáry-Tamás Lajos* oktatásügyi biztos úr beszélt „A reformáció hatása az oktatásügyre” címmel. Mint kifejtette, ma is megtanít bennünket a reformáció arra, hogy az oktatás vonatkozásában is az eredeti tiszta forrásokhoz térjünk vissza és a leglényegesebb kérdéseket tegyük fel, ahelyett, hogy részletkérdések

ben veszünk el. Mégpedig ma a 21. században azt lenne a legfontosabb ismét tisztáznunk, hogy miért oktattunk-nevelünk, milyen alapvető céljaink vannak, amik gyermekeink boldogulását szolgálják, és hogy keresztyén hitünk és Bibliánk milyen fontos irányítói lehet ma is a helyes célok megtalálásában.

A Szentírás megszületése a korabeli Habsburg császár cenzurális engedélye nélkül, nagy veszélyek vállalása közepette művészi, de egyszersmind hősiesség áldozatvállalás révén volt csak megvalósítható Mantskovits Bálint nyomdász-mesternek. A reformáció egyik legfontosabb célkitűzése vált így valóra Károli Gáspár bibliafordító és Mantskovits Bálint kiadói munkásságával. A magyar nyelvű Szentírás, Isten Igéje jelentős és örök érvényű nyomot hagyott nemzetünk életén, anyanyelvünkön, és nem utolsó



sorban református egyházunk lelkiségén. A hálás utódok nevében *Mantskovits Tamás* és a szobor alkotóművésze, *Kozma Péter* emlékezett meg. Istené legyen a dicsőség az életünket és egyházunkat kegyelmesen megújító Igéjéért!

Kovács Zsolt Levente

Az én Adventem

„Legyetek jók, ha tudtok” – hallom lelki füleimmel az angyali gyermekkórus énekét, az Assisi Szent Ferenc életéről szóló film zenéjének vissza-visszatérő refrénjét. „Legyetek jók...” – lehetne a mottója a nemsokára kezdődő Adventnek, annak az Adventnek, amelytől mindnyájan mást és mást várunk. Egyesek (legtöbben) csak az ünnepi hangulatra, jó bulikra, finomságokra, ajándékokra várnak. Mások (sokkal kevesebben) azt várják az Adventtől, hogy lelkükben megtisztulva, tiszta szívvel és lélekkel tudják befogadni életükbe az Advent finalitását: az isteni ígért beteljesedését: „Üdvözítő született ma néktek...” (Lukács 2,11).

Különös hatása van az Advent várásának az emberekre: válunkról lekerül a fegyver, amivel szomszédjainkra lövöldöztünk, szögre akasztjuk a bokszesztyűt, amivel nemrég kékre-zöldre vertük felebarátunkat, tokjába süllyesztjük törünket, amit nemrég húztunk ki ellenfelünk hátából, mert még szükség lehet rá Advent után is. És igyekszünk még Advent előtt utolsót rúgni felebarátainkba, mert ugye, közben nem illik. De még fiziológiai hatása is van adventnek szervezetünkre: kitisztul látásunk (meglátjuk a szenvedőket és magányosokat), kielesedik hallásunk (meghalljuk a panaszokat), részvét ébred lelkünkben a rászoruló

íránt. Sőt pénztárcánk is megnyílik alkalomadtán. Advent után ezek a tünetek elmúlnak, látásunk, hallásunk újra a régi lesz, a részvét is kialszik lelkünkben.

Én azonban nem ezt az Adventet várom, hanem azt, amely nem ér véget december 24-én este, hanem folytatódik a karácsonyi, húsvéti és pünkösd-i eseményekkel és a következő adventtel. Azaz egy örökös Adventet várok, amely szent várakozás Isten ígéreteinek beteljesedéséig tart. Sajnos Advent után, a karácsonyi és újévi szabadnapok elmúlásával lassan visszatérünk az advent előtti hangulatba. Rajtunk áll, hogy ott folytatjuk-e, ahol abba hagytuk, vagy pedig megértjük Isten üzenetét, aki elkészítette számunkra az Adventet, és be is teljesítette azt szent Fia, Jézus Krisztus elküldésével, hogy Őt örökre szívünkbe zárjuk és elfogadjuk életünk vezetőjének. És akkor örökös Adventben élhetünk. Ezt az Adventet kívánom magamnak és testvéreimnek is egy áldott karácsonyi ünnepléssel.

Venter Miklós

A királyhágómelléki egyházkerületi presbiterképző bizottság elnöke

Ülésezett az Együtműködési Tanács Zsobokon



DR. SZILÁGYI SÁNDOR

Folyó év október 21-én tartotta a Kárpát-medence és Nyugat-Európa Presbiteri Szövetségeinek Együtműködési Tanácsa 2. ülését az erdélyi Zsobokon. Ezen az elnökségek tagjai vettek részt, és a tanácskozás célja az volt, hogy beszámoljunk egymásnak részvételünkről a Reformáció 500 ünnepségsorozatában, tájékoztassuk

egymást örömeinkről és gondjainkról, továbbá összehangoljuk céljainkat és eseményeinket az elkövetkező éves időszakban. Nagy sajnálatunkra a 6 együtműködő szövetségből hiányzott a Szlovákiai Egyházkerület Presbiteri Szövetsége, amelynek tisztségviselői nem tudták magukat szabaddá tenni az ülés idejére.

Zsobok kicsiny falu a Kalotaszegi Egyházmegyében, olyannyira kicsiny, hogy a Cartographia legújabb, kétnyelvű Erdély-térképén fel sincs tüntetve. Pedig gyönyörű környezetben fekvő, többségében magyarok lakta falu, református temploma a falait borító hímezéseknek és a padokat, úrasztalát, mellvédeket, sőt, a mennyezeti kazettákat díszítő kézi faragásoknak köszönhetően valóságos ékszerdoboz. Legszebb díszítése azonban a gyülekezet: a templomba járók aránya az egész egyházkerületben itt a legnagyobb.

Az MRPSz részéről dr. Viczián Miklós ügyvezető elnökünk vezetésével részt vett ezen a tanácskozáson missziói és diakóniai bizottságunk, valamint presbiterképzési bizottságunk elnöke, titkárunk, nemzetközi tanácsadónk és egyik tiszteletbeli elnökünk is. Barta István, a gyülekezet lelkesze érkezésünk estjén, 20-án esti áhítattal fogadott bennünket, amelyben a 133. Zsoltár alapján hangsúlyozta az egyetértés fontosságát közösségeinkben.

A másnap reggeli áhítaton Szegedi László, a Brassói Egyházmegye esperese a Tit 1,1-5 Igét magyarázva felhívta a figyelmet arra, hogy tisztséget viselni az egyházban mindig Jézus Krisztus szolgálata, amely nem korlátozható napokra vagy napszakokra. Nagy lehet a jelentősége a beszélgetésnek embertársainkkal, hiszen a missziós parancs is azzal kezdődik: „Elmenvén...”. Ez nem teljesíthető úgy, hogy csak ülünk a számítógép előtt.

Az áhítat után Szegedi esperes úr tolmácsolta Kató Béla püspök úr üdvözlését és elmondta, hogy a Károli Biblia hasonmás kiadásával ebben az évben minden gyülekezetet meglátogatnak, emlékeztetve arra a kincsre, amit a Bibliában adott Isten a kezünkbe.

A testvér-szövetségek beszámolóját a Magyar Református Presbiteri Szövetség részéről ügyvezető elnökünk kezdte el, amelynek során ismertette az országos elnökség idei személyi változásait, részvételünket a „Reformáció 500” ünnepi év eseményein, társ-szövetségeink rendezvényein, valamint tájékoztatót idej és rendszeres kiadványaink helyzetéről. Bár a 2018. évről még nincs elfogadott tervünk – ezt várhatóan a nov. 10-11-i kibővített elnökségi ülésünk fogja megtárgyalni –, de előzetesen elmondta, hogy a jövő évi nemzetköz-

zi konferenciánk témája az 1Pét 2,5-ben szereplő Ige: „...épüljétek fel lelki házzá...” lesz, amit alátámaszt az Ef 2,20: „...a sarokkő pedig maga Krisztus Jézus...”.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége részéről Tóth András elnök tartott beszámolókat a szolgálatairól. Az ApCsel 20,28 felolvasása után utalt a március 18-án tartott közgyűlésükre, amelyen „Presbiteri szolgálatért” díjat és oklevelet adtak át 9 egyházmegyére, valamint az egyházkerület egy-egy presbiterének és egy határon túli szövetség leköszönő elnökének. Felsorolta azokat a szövetségi rendezvényeket, amelyekre sor került az év folyamán, majd ismertette a 2018-ra tervezett nagyobb konferenciáikat, beleértve az Együtműködési Tanács Királyhágómelléken tervezett 3. ülését. Ennek lehetséges helyszíne Solyomkővár ifjúsági központja, vagy Nagytarna.

A Kárpátaljai Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége részéről Gyurkó Miklós elnök számolt be. Háromtagú delegációjuk bemutatása után elmondta, hogy a kerületi alkalmak csekély sikere miatt egyházmegyei alkalmakat szerveznek, mind az év elején. Tavaly kezdték a presbiterképzési tervük teljesítését és idén be is szeretnék fejezni. Hálás szívvel gondol vissza az augsburgi találkozóra, amelyen jó volt együtt lenni és imádkozni testvérekkel. Azt látja mostanában, mintha folytatódna a lelki megfáradás, de jó volt az aznapi Igéből a Jn 17,15-ben Jézus szava: „nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól”. A kerületi és megyei misszió bizottságok tagjaként tanúja annak, hogy püspökünk is szívén viseli a lelkipásztorok lelki megújulását, amire a laikusoknak is szükségük van, és amiben a szövetségek sokat tehetnek. Megköszönte az MRPSz segítségét és a zsoboki vendéglátók szeretetét, és Isten áldását kérte a jövő évi munkálkodásra.

Sorrendben következőként a nemrég megalakult Nyugat-Európai Magyar Presbiteri Szövetség elnöke, Varjas Zsolt az 1Tim 1,11-16 felolvasásával kezdte beszámolóját, mondván, hogy innen vette a bátorságot a Szövetség életre hívásához. Fontos missziói területnek tartják a diaszpórában a családok és a család nélkül kint dolgozó reformátusok megkeresését, majd azután következik a gyülekezetek és nagyobb adminisztratív egységek szolgálata. Fontos terület a presbiterképzés; szerinte az igazi presbiternek szolgálata van a gyülekezetben, és erre fel kell őket készíteni. Készek a párbeszédre minden egyházi szervezettel és minden szövetséggel, hogy elháruljanak a vállalt szolgálat akadályai. Az idén megalakult augsburgi gyülekezet után 2018-ban



Békés-Csongrádi jubileumi presbiteri konferencia



DR. TÓTH JÁNOS

Szeptember 23-án gyönyörű őszi napsütésben került sor a Békési és a Csongrádi egyházmegye közös szervezésű presbiteri konferenciájára és gyülekezeti csendes napjára a Szentes-Nagytemplomi gyülekezet rendezésében.

Az alkalom a reformáció 500 és az első magyarországi presbitérium megalakulásának 400 éves jubileumának állított hálaadó emléket programjával. A konferencia nyitó áhítatát *Bódis Ferenc* végvári lelképásztor, a temesvári egyházmegye esperese végezte a Márk ev. 10.45 igéjének üzenete alapján. Hangsúlyozta, hogy a presbiteri szolgálat nem kényszerű kötelesség, nem alkalmi tevékenység, hanem önkéntes szolgálat, melynek lélekből és hálából kell történnie. Ebben a hiteles példa Jézus, akinek élete és halála maga volt a tökéletes szolgálat. A gyönyörűen felújított Nagytemplomból a református iskola dísztermébe vonult át a hallgatóság, ahol a résztvevőket a két egyházmegye esperese és a presbiteri szövetségek elnökei köszöntötték. A vendégek között üdvözölhettük *Kovács Attilát*, az Arad megyei területi szervezet elnökét is.

Az első előadásban *Orosz Adrienn* történész, a csongrádi szervezet titkára beszélt az első magyarországi presbitérium megalakulásának előzményeiről és körülményeiről, és a tényről, hogy *Pathai István* akkori dunántúli püspök támogatása és biztatása mellett *Kanizsai Pálfi János* pápai esperes alapította meg a presbitériumot, melynek szabályzatát a város és egyház vezetői 1617. január 15-én írták alá.

A presbitérium szabályzatában a presbiterek fő feladatai között kiemelt helyet foglalt el az egyházfegyelem felelős felügyelete, melyhez a lelkész, a rektor („iskolamester”, ma: „igazgató”) személye mellett a diákság ellenőrzése is hozzátartozott. A presbitériumnál volt a lelkész meghívásának és a foglalkoztatás évenkénti meghosszabbításának is joga és lehetősége is.

Passauban szeretnének új magyar református gyülekezetet alapítani, tekintettel arra, hogy ebben a városban 1000-1500 magyar diák tanul, akik gyülekezetbe hívása és Istenhez vezetése nagyon szép feladat lehet. Beszámolóját a Zsolt 16,11. verssel zárta.

A házigazda Erdélyi Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége részéről *Pályi József* elnök számolt be az elmúlt évről és terveikről. Kiemelte a Brassói Egyházmegyében tartott konferenciájukat, mert ez a református magyarok által legritkábban lakott, legnagyobb területű egyházmegye. Sikerült megjelentetniük a 2018. évi Református Zsebnaptárt, amely a Bibliaolvasó Kalauz napi Igéivel együtt jeleníti meg az év napjait, és azt terjeszteni szándékoznak az egész Kárpát-medence és a nyugat-európai diaszpóra területén. Köszönetüknek adott hangot azért, hogy a MRPSz térítésmentesen eljuttatta a Tematikus Füzeteket és a Presbiter folyóirat számait egyházkerületükbe. Nemzetközi konferenciájuk 2018-ban Vámosgálfalván lesz április 20-21-én, témája az első erdélyi presbitérium megalakulásának 350 éves jubileuma.

A hozzászólások sorát *Váczai Gábor* titkárunk nyitotta meg, aki elmondta, hogy elkészült az eseménynaptárunk. Szeretnénk azonban bevenni az eseménynaptárba a testvér-szövetségek kerületi

A második előadást *Dr. Békefy Lajos*, a Presbiter felelős szerkesztője tartotta a reformációnak a modern és posztmodern világra gyakorolt hatásáról. Kiemelte, hogy Kálvin megfogalmazásában „a szív új vallása a reformáció”. Bemutatta az egyház történetének három korszakát, melyek közül a reformációig terjedő időszakban Isten volt a központban, a reformációtól a 20. század elejéig tartó időszakban Jézus került a központba, és a mai korban Szentlélek korszakot élünk. A 21. századnak az a felismerése, hogy a jóléti állam nem elégíti ki a lelket – spiritualításra van szükség. A keresztyénység dominanciája eltörlődik Európából Afrika, Dél-Amerika és Ázsia felé, és a „harmadik világ” most fedezi fel Kálvin nyomán a



Bibliának, s a keresztyén hitnek a társadalomra való jótékony hatását (nyelv, gazdasági élet, kultúra, erkölcs). Kiemelte a kínai Kálvin-csodát: „A holnapot építő Kína meglette a kálvini szociális, gazdasági és teológiai rendszerben saját jövője egyik kulcsát.”

Az iszlámmal való konfrontációval kapcsolatban Mangalwadi indiai protestáns teológust idézte: „Nektek nem az iszlám a fő gondotok, barátaim, ott Európában, hanem önmagatok vagytok a legnagyobb probléma magatoknak. Leszakadtatok a gyökereitektől. Vagy visszatértek, vagy vége Európának. Új reformáció kell!” – hangzott a megfontolandó felhívás.

A konferencia tartalmas és méltó megemlékezés volt mindkét jubileumról, a program közös ebéddel fejeződött be.

konferenciáit, hogy az ütközéseket elkerülhessük, de ehhez még a közegeházi eseményeket is figyelembe kell venni.

Ezt követően *dr. h.c. Szabó Dániel*, Szövetségünk nemzetközi tanácsadója szólt az ülés résztvevőjéhez. Felvetette, hogy a múlt század 30-as éveiben keletkezett „Barmeni Hitvallás” mintájára nekünk is kellene állásfoglalást kiadnunk a társadalmunkat foglalkoztató kihívásokról, különös tekintettel az abortuszra és a migránsokra. Idézte *Balog Zoltán* miniszter szavait, amely szerint meggyőződése, hogy Isten minket felelőssé tett Európáért. Idézte továbbá *Orbán Viktort* is, aki egy spanyolországi konferencián azt az Igét mondta el: „Őrállóul állítottalak...” azzal, hogy ez nemcsak a lelkészekre vonatkozik, hanem a laikusokra, sőt, a politikusokra is, vallván, hogy két dologért érez felelősséget magában: Isten Országáért és Magyarorszáért. *Dr. h.c. Szabó Dániel* későbbi hozzászólásában adatokat ismertett a keresztyénység robbanásszerű terjedéséről Kínában és Afrikában, hangsúlyozva, hogy Isten ma is cselekszik. Ne keseredjünk el a fogyó gyülekezetek miatt.

Több hozzászólás foglalkozott az imádsággal és az imaközösségekkel, majd az ülés istentisztelettel zárult *Vincze Minya István* kalotaszegi esperes szolgálatával.

Kálvin levele felesége haláláról

1549. április 7.

Kálvin levele Viretnek,
feleségének, Idelette de Bure haláláról.

Noha feleségem halála rendkívüli mértékben fájdalmas volt számomra, mégis gyászomat visszafogom, amennyire csak tudom. Barátaim szintén nagyon komolyan vették az irántam érzett kötelességüket.

Kívánatos lenne valóban, ha ők ezáltal megerősíthetnének engem, de még inkább önmagukat is. Talán senki nem tudná megmondani, hogy én milyen sok támogatást nyertem az ő figyelmességük útján. Te viszont nagyon jól tudod, hogy milyen érzékeny és engedékeny az én elmém. Ha nem hordoztam volna hatalmas belső önkormányt, hanem engedtem volna érzéseimnek, sokáig nem tudtam volna megnyugodni. És valóban nem mindennapi forrásból törnek fel fájdalmaim.

Életem legjobb társától fosztattam meg. Attól, aki arra rendeltetett, hogy ne csupán szükségemben osztozzék, hanem kész lett volna halálomban is. Életem folyamán szolgálatom hűséges segítője volt. Részéről én soha nem tapasztaltam a legcsekélyebb akadályoztatást sem. Betegségének egész ideje alatt soha nem terhelt meg magával. Jobban aggodott gyermekeiért, mint önmagáért.

Mivel féltem attól, hogy ezek a személyes gondok indokolatlanul bánthatták őt, alkalmat vettem halála előtt 3 nappal felemlíteni, hogy én nem fogom elmulasztani gyermekei iránti kötelességemet. Azonnal válaszolva a felvetett kérdésre, így szólt: „Én már rábízta őket Istenre”. Amikor megemlítettem, hogy ez nem akadályozhat meg abban, hogy gondoskodjani róluk, ő így válaszolt: „Tudom, hogy nem fogod elhanyagolni azt, ami Isten előtt reád tartozik”.

Később, amikor egy bizonyos hölgy arra utalt ő előtte, hogy ebben az ügyben beszélnie kell velem, én magam hallottam – talán elsőnek –, ahogy a feleségem a következő rövid választ adta: „Kétségtelenül, az alapvető dolog az, hogy ők kegyes és szent életet élnek. Férjemet nem kell kényszeríteni, hogy oktassa őket a vallásos ismeretekre és Isten félelmére. Ha kegyesek lesznek, bizonyos vagyok, hogy ő boldogan

lesz atyjuk, de ha nem, ha mások lennének, nem érdemelnék meg, hogy részükre, nevükben kéréseket támasszak. A gondolkodásnak ez a nemessége többet nyom a latban előttem száz egyéb ajánlásnál.

Nagyon köszönöm baráti vigasztalásodat. Isten áldjon legkiválóbb és becsületes testvérem. Az Úr Jézus vigyázzon rád és irányítsa a te és feleséged életét. Add át legjobb kívánságaimat feleségednek és testvéreidnek.

Kálvin



Különös sajátossága van ennek a levélnek (és a következőnek is), melyet még személyes fájdalmak között írt Kálvin. 1549. április elején veszítette el felségét Idelette de Buret, kinek gyenge és törekeny egészsége engedett a hosszan elnyúló betegség nyomására, és akinek utolsó óráiról maga a reformátor nyújt mély benyomást tevő képeket.

A barát vigasztalása a fontos feladatok elvégzésére segítette Kálvint ebben a lelki szenvedésben és belső kontrollban, melyet nagy vesztesége első napjától tanúsított, barátaik csodálatát is kiváltva.

Viret ebben a helyzetben így írt Kálvinnak: „Csodálatosan és hihetetlenül megerősített annak a híre, amit nem csupán üres beszédek útján, hanem számtalan hírhozőn keresztül hallottam, akik arról tájékoztattak, hogy te olyan nagyon megtört szívvel, de teljes odaadással végeztél minden kötelességedet, talán még jobban, mint mások... és hogy mindennek fölött egy olyan időben, amikor a fájdalom még olyan friss és minden, ami ezzel együtt jár, kikezdhetne volna elmédet. Menj tovább így, ahogy eddig tetted... és én imádkozom, és teljes szívvel kérem Istent, hogy valóban képes légy azt tenni, amit kell, és hogy naponta egyre nagyobb vigasztalást végy, és egyre inkább megerősödjél” (levél 1549. április 10-én).

Kálvin feleségének első házasságából Jean Storder úrtól voltak gyermekei, akikről csak felesége betegségének utolsó állapotában történő megnyilatkozásai és kötődése útján tudunk.

D. Szabó Dániel

„Itt állok, másként nem tehetek...”

Ezzel a címmel szervezett Topolya Község Múzeuma alkalmi kiállítását a Reformáció emlékévének tiszteletére. A kiállítás anyagát a vajdasági református és evangélikus egyházközségek, valamint néhány magánszemély kincsként őrzött tárgyi emlékei képezik. A kiállítás megnyitóját szeptember 11-én volt és két hónapra át lesz megtekinthető. A megnyitón jelen volt több protestáns egyházi előljáró, valamint jelenlétével megtisztelte a helybeli róm. kath. esperes-plébános, Fazekas Ferenc is. A kiállítás anyagát Gászó Hargita múzeológus válogatta össze, melyet Dr. Szőke Anna néprajzkutatónak a vajdasági református és evangélikus templomokról készült fotókiállítására tesz gazdagabbá. A kiállított tár-



gyak között találjuk Ágoston Sándor első püspök és Gachal János mártírhalált halt püspök palástját. A mellékelt fényképen a cikkíró üvegszekrényben kiállította nagyapja Zsinati kitűzőjét 1959-ből, üknagyapja családi Bibliáját 1896-ból, valamint másik üknagyapja, Simony János, a szabadkai egyházközség alapítója 50. házassági évfordulóján családjával, 1911-ben készült eredeti fényképét. A másik fényképen a bácsfeketehegyi egyházközség úrvacsorai kelyhe, melyet 1785-ben hoztak magukkal a kibocsájtó Kunhegyesről és annak egyik másolata látható. A másolat másik példánya Kunhegyesen található.

Hallgató Imre
bácsfeketehegyi gondnok

A Lélek gyümölcse a legértékesebb karácsonyi ajándék



DR. JUDÁK ENDRE

Sokféle gyümölcs van a világon. Közös jellemzőjük, hogy csak szezonálisak.

Isten olyan gyümölcsöt kínál, amelyik benned terem. Soha nem fonnyad el, hanem örökké megmarad és növekszik, s a környezeted is örömmel táplálkozik belőle.

„A Léleknek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, békétűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség” (Galata 5,22).

Ha egy szőlőfürtöt a szőlővesszőn megfigyelünk, azt látjuk, hogy egy fürtön sok szőlőszem van, és egyenletesen növekszenek. Ehhez hasonló a Lélek gyümölcse. Egy-egy gyümölcs egy-egy szőlőszem.

A növekedést Isten szeretete adja.

Ez a szeretet növeli a szemeket. A szemeknek nevük van a Biblia szerint. Ha valaki szereti az Úr Jézust, mert megismerte, hogy mit tett érte, értünk és hagyja, hogy Isten Lelke lakozást vegyen benne, lelki gyümölcsöt kezd teremni. Ilyenek:

Öröm. Annak a szívében terem, aki tudja, hogy Isten szereti őt, és gondját viseli, vigyáz rá. Ez egy belső öröm, a megváltott ember öröme, aki minden gondját imádságban leteheti Isten lábához.

Békesség. Az igazi békesség nem a külső körülmények függvénye, hanem a lélek állapotát tükrözi. Azt a nyugalmat adja, ami csak egy üdvbizonyosságban élő ember sajátja (Példabeszédek 3,3).

A békétűrés. Hosszantartó türelem, azok kincse, azok gyümölcse, akik nehéz természetű emberekkel, nehéz körülményekkel

is megbirkóznak. Nem a percnak élnek, hanem hittel és bizalommal várják Isten megoldását (Róma 15,5). A békességes tűrésnek és vigasztalásnak Istene pedig adja néktek, hogy ugyanazon indulat legyen bennetek egymás iránt Krisztus Jézus szerint.

Aki megismerte, hogy Jézus annyira szeret minket, hogy életét adta értünk, *szívesen szolgál. Szívességet tesz.* Megosztja mindenét embertársaival. Ahogy szolgál, amivel szolgál, abban a szívelelke benne van. A legnagyobb szívesség, amit felebarátunkkal megoszthatunk: Jézus ajándéka.

Jóság. Minden cselekedete annak, aki úgy ébred, hogy szeretne valamit tenni, mint Jézus Krisztus követe. *Úgy fénylik a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat* (Máté 5,16).

A **hűség** gyönyörű gyümölcs. Akkor is kitartani Isten és ügye mellett, barátunk mellett, amikor ez nehézségbe ütközik. Ez a lelkiállapot tanúskodik arról, hogy a Szentlélek munkálkodott szívünkben (Példabeszédek 3,3).

A **szelídség, nem erőszakos, de határozott.** Olyan gyümölcs, amely csak a Menny polgárainak a szívében él. Igazán csak Jézus volt alázatos és szelíd. Elhordozott kényelmetlen helyzeteket, nehéz természetű embereket, és szerette őket.

Önuralom, mértékletesség. Aki uralkodni tud önmagán, legyőzi kívánságait. Erősebb, mint aki egy várost hódít meg. Tudok-e abban hinni, hogy mindennek rendelt ideje van?

Ezek a tulajdonságok a természetes, világhoz igazodó szívben nem teremnek. Csupán a megtért, Istennek átadott lelkű emberek életében virulnak, amit a környezetünk is szeret, észrevesz és tudunkra is ad.

Isten megváltott gyermeke vagyok-e? Terem-e bennem a Lélek gyümölcse? Egy gondos önvizsgálat-amire szeretettel kérünk választ ad erre a két, életet, halált meghatározó kérdésre.

25 éve alakult újjá a Nőszövetség

Októbet 7-én jelentős esemény színhelye volt a MRE Zsinatának székháza: a Magyarországi Református Nőszövetség ünnepelte újraalakulásának 25. évfordulóját.

Bogárdi Szabó István püspök megnyitó áhítatát követően az eseményt **Répás Zsuzsanna**, az EMMI Nemzetközi és Hátáron túli Ügyek főosztályvezetője, Zsinatunk tagja előadásával gazdagította, majd **P. Tóthné Szakács Zita** nagytiszteletű asszony, a Nőszövetség elnöke emlékezett meg az elmúlt 25 évről.

Mielőtt kiosztották volna az idén esedékes Zsindelyné Tüdős Klára díjakat, **Hampel Katalin** divattervező, aki Zsindelyné tanítványának vallja magát, bemutatott néhány elegáns kosztümöt, melyeket tanítója által a női ruháknál először használt stílusjegyek felhasználásával tervezett. A divattervező testvérünk elmondta, hogy a férfiaknál azóta igen népszerű Bocskai-kabátot is Zsindelyné „találta ki”, amely-

nek főként zsinóros elemei a bemutatott női ruhákon is visszaköszönnék.



A mintául magával hozott ruhákat nem a szokásos „csontkollekció” manókenek, hanem a Nőszövetség önként vállalkozó, és igen csinos tagjai mutatták be.

A Zsindelyné Tüdős Klára díjban öten részesültek. A laudációk és a díjátadás után a Magyar Református Presbiteri Szövetség részéről **dr. Szilágyi Sándor** tb. elnök üdvözölte az ünnepi konferencia résztvevőit. Az ezt követő úrvacsorás istentiszteleten **Dr. Feketéné Kaviánszki Györgyi** lelképásztor hirdette az Igét. A résztvevőket végül szeretetvendégségen látták vendégül a szervezők.

Az eseményről részletesebb beszámoló található a világhálón, a <http://reformatus.hu/mutat/munkatarsai-szolgalatat-dijazta-a-noszovetseg/> címen.

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG KÖRLEVELE

Szerkesztőség:
Budapest, VII. Vilma királynő-út 5.
Telefon: 134-045.
Kiadóhivatal: XIV. Hermina-út 51.
Megjelenik évente ötször.

Főszerkesztő:
DR. RAVASZ LÁSZLO.
Felelős szerkesztő:
SZABÓ IMRE

A Magyar Presbiter az összes presbitereknek az ÖRFSz. tagjái fejében jár.
Kérjük a presbitériumokat, hogy adják a tudóját, amely évi 1 Ft. mulhatatlanul kintöljék be.
Akiknek saját címere megy a lap. azoktól 120 Ft. bekeüdeset kérjük.

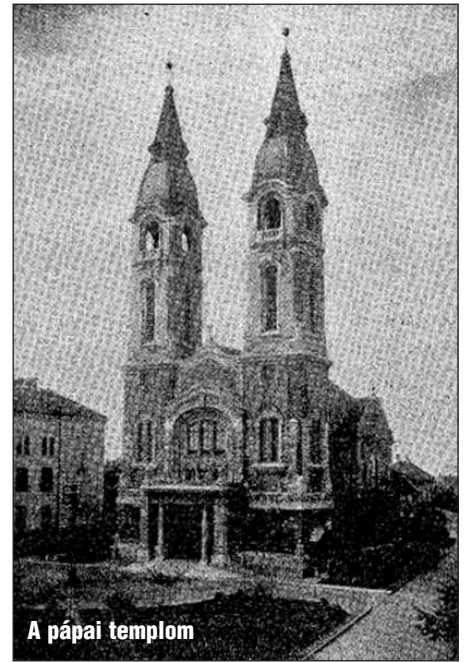
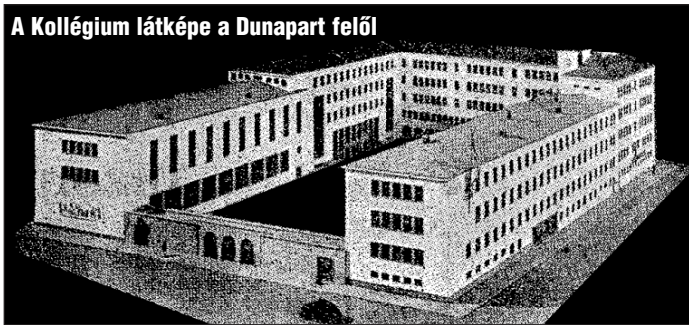
Az építkező egyház 1941-1943



DR. KIS DOMOKOS DÁNIEL

Csaknem egy lapon két épület 1941-ből. A Magyar Presbiter 1941. november havi számának 4. és 5. oldalán néz szembe a két új épület, a „templom és az iskola”. Itt a jobb-oldalon a pápai gyülekezet új temploma, balra pedig a Lónyay Utcai Református Gimnázium és Kollégium tervezett épülete.

A Kollégium látképe a Dunapart felől



A pápai templom

A pápai gyülekezet új templomát 1941. október 31-én Medgyaszay Vince püspök szentelte föl. Tervezője Dudás Kálmán építész volt. „Szívemet hozzád emelem” – olvasható a főhomlokzaton.

„A templom 10 évig épült. Építési költség belső berendezéssel 500,000 pengő.”

A másik, 1943. október 31-én felavatott épületről pedig már szölvünk a Presbiter 2015/1. számában, most csak egy képpel emlékezzünk meg a gimnázium régi/új épületéről, melyre ekkor 1941. szeptember havában kezdtek az adományokat gyűjteni a hívektől.

„A Szentháromság egy Isten dicsőségére, az evangéliumi világosság terjesztésére, a magyar nemzeti művelődés szolgálatára” – hirdeti a már felavatott épület főbejárataánál az emléktábla.

Vissza Augsburgba

Augsburg. Az európai és a magyar történelem egyik kiemelkedő városa Németországban, amely város a hagyomány szerint a második legrégebbi német város. A középkorban, 955-ben a várostól délre fekvő Lech-mezőn I. Ottó német király Ulrich augsburgi püspök segítségével vereséget mért a kalandozó magyarokra. A reformáció kapcsán tudjuk, hogy 1530-ban Luther Márton támogatói, s irányzatának képviselői benyújtották az Ágostai Hitvallást a városban, létrehozva ezzel az evangélikus egyházat.

Napjainkban sok magyar anyanyelvű keresztyén testvérünk lakik, él a városban, vagy épp ingázik az otthonmaradt család és a bajor város között. Isten megtartó és teremtő kegyelméből a Reformáció 500. évfordulójának évében magyar református gyülekezetet hozott létre, az Ő dicsőségére, s 2017. március 19-én az első istentiszteletnek örvendhetek a gyülekezet tagjai. Havonta tartanak istentiszteletet a Paul-Verhard német evangélikus gyülekezet templomában, a Von-Parseval-Straße 40. alatt. A gyülekezet rövidke életre tekint vissza, de mégis számos eseménynek adott otthont az ünnepi évben. 2017. július 8-án a Pécs-Kertvárosi Református Gyülekezet tagjait és lelkipásztorait látta vendégül, akikkel Isten szeretetéből merítve, testvérgyülekezeti kapcsolatot hívtak életre. 2017. október 7-én csendesnapot szervezett a gyülekezet, ahol a Nyugat-Európai Magyar Református Presbiteri Szövetséggel közösen látták vendégül a Kárpát-medencei Magyar Református Szövetségek elnökségeit, akikkel a presbiterképzés fontosságáról, tapasztalatairól és előttük álló feladatairól tanácskoztak. *Nt. Bódis Miklós* evangelizált ezen a napon.

A gyülekezet tagjai szívesen töltik szabadidejüket egymással, kirándulásokat szerveznek, gyermekeik konfirmációs felkészítését kísérik figyelemmel, s aktívan vesznek részt a gyülekezet egyéb programjaiban. A gyülekezetben belül felekezeti hovatartozás nélkül mindenki jól érzi magát. A Gondviselő Isten így visszaküldte a magyar-ajkú protestáns testvéreket a „híres városba”, mellyel biztonnyal terveik vannak. Legyen ez a gyülekezet, a Münchener Magyar Nyelvű Református Gyülekezet tagjaként példa arra, mily csodásan működik az Úr! Várják a Dél-Bajorországban élő, dolgozó testvéreket! Soli Deo Gloria!

Varjas Zsolt



Megtartó és megtartható Szent Karácsonyt Mindenkinél!

Miért lett Isten emberré, ha kőjászol fogadta?



DR. BÉKEFY LAJOS

Pontosan azért, hogy a kőbölcsök, a kőszívek, a kősírok világában legyen Valaki velünk, mellettünk, aki Istenből és emberből van összerakva! Akinek szava, Igéi életünk erős védőhálóivá sodródnak össze, Akinek szíve a kereszten Atyjáért és értünk dobogott egyszerre, aki a félelem, a megfélemlítés, a karácsonyra is vérfürdőt hirdetők

hatása alól ma is felelem, és Lelkével a sokkoló üzenetek fölé emel. És a megosztottság, az egyszerre igaz és bűnös világát gyógyítja. S elindítja azt az igaz, mert megigazított emberlét, embersors irányába. Az Úr angyala a születés éjszakájának nagy himnuszát, bejelentését ezzel kezdte: *Ne féljete! Hirdetek néktek nagy örömet.* Mert egyik és ma is a félelemnek csak egyetlen ellenszere van: a nagy öröm, ami az egész népnek öröme lesz. Ez nem más, mint az Üdvözítő születésének ténye. A félelemmel szemben ez a szent tény az ellenszer. Ma sincs más ellenszere a félelemnek, a gyűlölet éjszakájának, mint maga a Születés, a Megszületett. Az Üdvözítő (Luk 2). Ma még inkább szükségünk van az angyali jó hírre, s főként Arra, Akiről a hírnök szólt: a Megváltóra, a Szabadítóra, Jézusra. Hiszen embernyiek, emberiségnyiek a félelmetes események, a vak és szinte végzetes rombolás.

Nem véletlenül fogalmazott így a korabeli világ átélése közben a canterbury *Anselmus* valamikor 1094–1098 között: *Cur Deus homo?* – Miért lett Isten emberré? Ezen csak csodálkozni lehet. Minek vágyott a könnyek, a gyász, a gyűlölet, a sötétség világába a szentség, a tisztaság, a fény? Nem azért, hogy az ember Istenné legyen, hanem azért, hogy az ember, az emberiség a vacogató szeretetlenség földjén a Testet Öltött Isten segítségével emberré legyen, felegyenesedjék a megváltás és a megszentelődés erőinek segítségével, s lelkében meleget árasztó szent tüzek lobbanjanak föl. Igen, karácsony titka erről szól, hogy végre emberlétre egyenesedjék fel, szeretetre melegedjék át az ember. Hogy a mai rettenetek és megretentések, az egyszerre igaz és bűnös kettősségében közönyössé, döntésképtelenné bénult, lelkileg sokkolt, tébláboló emberiség emberségében megmaradjon. És milyen áron? Valóban áron vétettünk meg, váltattunk meg, nyílt ki a börtönajtó, hogy bűnbe zsugorodott, összekuporodott önző állapotból kijöjjünk a fényre, kinyújtózkodjunk bűnbe gémeredettségünkől, kitarjuk karjainkat és lelkünket az ég és a másik ember felé. Nem véletlen, hogy magyar hallelujás énekeink között találunk olyat, amit Kárpát-médenca szerte, széltében-hosszában énekelnek a csodálkozó lelkek: *„Miért, hogy Ő, kit angyalének dicsért, Kitöltötte ránk szerelme kincseit? Vagy mint a pásztor: elveszett után járt, Elmémmel fel nem foghatom, miért? De azt tudom, hogy Máriától származott, hogy Betlehemben jászolágya volt. Hogy Názáretben élt és ott volt otthona. Ím, így jött el Ő, a világ Megváltója”*. Hogyan sejthetjük meg, fejthetjük föl a titok értelmét? Úgy, hogy imádkozó, kérdő lélekkel próbálkozunk vele, s fordulunk Hozzá, a Válaszhoz!

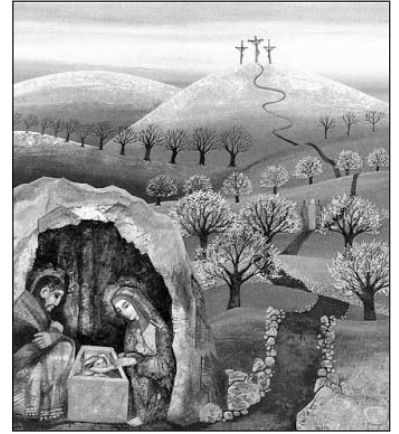
Kőbölcső – jászolágy, s bennük fekszik a szelíd hatalom. Kettőségek, ellentmondások tehetetelét hordozó korban élünk: gazdagság–szegénység; háború–béke; mecsetépítő, imádkozó iszlám–vérengző terrorizmus, lerombolt keresztyén templomok és életek; mostoha országok–komfortos nemzetek; hazátlan nemzetek – országnyi hazák; kirekesztő vezetők–megfélemlített tömegek. Karri-

erista fiatal törtető – bölcs, de félretett idősök. Mosolyország odafenn – könny, panasz, keserű hallgatás idelelenn. Természetromboló technikák, konzernek, állat-, és életkínzó emberek – természetvédők, zöldmozgalmak, zöld egyházak, életmentők, életvédők

emitt. A sort még sokáig és hosszan lehetne folytatni. Ez napjaink realitása világszerte. Hazánk sem őrizheti meg magát e kettősségbe sodró korszellemről. Csak enyhítheti a fertőzést, a bénító hatásokat. Ez a furcsa kettősség ott rejtőzik, s munkál az emberi természet mélyén is: az ó-ember – új-ember bibliai fogalmaiban és valóságában. Ráértzett erre a bűneset utáni lefele húzó tehetetelünkre Pál apostol is, amikor így írt a korinthusiakhoz: *„Dicsőségben és gyalázatban, rossz hírben és jó hírben, mint ámitók és igazak, mint ismeretlenek és jól ismertek, mint meghalók és íme, élők, mint megfenyítettek és meg nem öltek, mint szomorkodók, de mindig örvendezők, mint szegények, de sokakat gazdagítók, mint akiknek nincsen semmijük, és akiké mégis minden”* (2Kor 6,8-10).

Erről a kárhozatos, de nem végzetes kettősségről írta *Luther: simul iustus et peccator* – egyszerre igaz és bűnös az ember. Ő a pozitív oldalt ragadta meg e kettős létállapotból, a simul iustust előretéve a peccatornak (!), ami nem végleges és végzetes, csak leterhelt állapot, hogy az ember, s az általa működtetett történelem simul, azaz egyszerre igaz és bűnös. Krisztus által, karácsony, a jászolbölcső és a kereszt, a golgotai áldozat hatékony ereje révén MÁR igaz, iustus. A peccator, a bűnös állapot nem fátumként van rajtunk, hanem Krisztusban legyőzött állapotként. Ám még hat. Krisztusban valóság: hit által az igaz, új ember státuszába kerülünk, akiben még ugyan fel-feltörnek az ó-ember sötét erői, de már a fényben, az ÚJ EMBER, az ECCE HOMO, az ÚJ ÁDÁM, az új teremtés fényében élhetünk, alkothatunk, szerethetünk, szenvedhetünk. S ez már egészen más. *Ez a nagy karácsonyi üzenet: még bennünk a tegnap, de már rajtunk, bennünk, körülöttünk a holnap menyeyei, felemelő, átfőmáló erői. Még kettősségben élünk, de már lehetséges az unió cum Christo, a Krisztussal való hitbeli egység révén az áthidalás, a felülemelkedés, mert a Pontifex-Krisztus az első karácsony óta ezt teszi lehetővé, erre segít. Ő ezt az abszolút újdonságot, újat adja minden Őt kérőnek, keresőnek. Isten és Fia, kinek születésnapját ünnepeljük, Lelke által velünk összefogva, nagy dolgokra tesz képessé e hazában, Kárpátok-övezte történelmi hazánkban és a nagyvilágban...* Ezért igaz, nagyon igaz, amit *Bonhoeffer* írt a második világháború végén erőszakkal bevégeztetett élete utolsó karácsonya egyetemességéről, egységesítő hatásáról, értelméről. Arról, hogy karácsony kettős ünnep – de már pozitív tartalommal, s ez nagy üzenet korunk, hazánk gyógyítására is: *„Karácsony Krisztus Urunk, a világ Megváltójának a születésnapja. S a keresztyén teológia születésnapja is. Kettős ünnep. Hiszen a jászolbölcső ihlette a Szentlélek sugalmazására a keresztyén gondolkodást, a keresztyén kultúra fogadását, megszületését és nagykorúvá válását – a 2000 éves szellemi-lelki csodát! Amit ha elfelejtünk, saját végzetünket készítjük elő...”*

Értsük meg a szelíd intést! Megtartó és megtartható Szent Karácsonyt Mindenkinél!



Egy szempillantásnyi idő

Verőfényes napsütésben becsukom a szemem, és megszűnik a világ. Sötétség borul rám. Arcomon érzem csupán a nap erejét. Az egyik ablak, melyen keresztül belém árad a világ, zárva van. Az emberek közötti kapcsolatok ablakokon keresztül, nyitott csatornákon át jönnek létre.

Sokan kérdezik tőlem, mire jó ez a Hirdesd az Igét! program, mi lesz belőle. A Hirdesd az Igét! egy csatornát nyit, lehetőséget kínál zárt világunk megnyitására. A gyülekezetet, amely nem nyit más gyülekezetek felé, zárt ajtók mögött él. Az egyház közösség, nyitott közösség, egymás felé és világunk felé is.

Vannak olyan állatok, például a kígyók, akiknek átlátszó a szemhéjuk. Nem képesek nyitni-zárni, pislantani, mert összenőtt a szemhéjuk, ez riasztó.

A közösséghez tartozás nem azt jelenti, hogy tárva-nyitva van az ember lelke, hanem nyit – zár, a pillanat hívja meg mindkettőre. A gyülekezet is nyitja – zárja ajtaját, van, mikor belső életét éli, Istennel közösségben formálódik, s olyan élethelyzet is teremtődik, amikor közösséget vállal más hozzá hasonló közösségekkel. Sőt, elhagyva templomának védelmező falait, kapcsolatot keres olyanokkal, akik teljesen másként élnek, gondolkoznak, nem ismerik az Isten által alkotott együttélési szabályokat, így nem tartják tiszteletben azokat. Ez a misszió.

A Hirdesd az Igét! programhoz való csatlakozás nincs kívül az úgynevezett komfortzónán. Nagyon is belül van. Megerősíteni kívánja a belső biztonságérzetet, bátorságot kovácsol a közös istentapasztalatokból a missziói feladatokhoz. Éppen annak megerősítése, hogy a református egyház közössége lelki közösség, s ebben a közösségben élni jó. A Hirdesd az Igét! egy találkozási pont. Egy szempillantásnyi idő az egyházközségek zajló életének áramlásában, egy pillanatkép, mely bátorítást kíván adni hasonló programok, csoportbeszélgetések, találkozók szervezéséhez.

Élettörténetek találkozási pontjává vált a hajdúvidéki generációk közti találkozó napja 2017. április 22-én Hajdúböszörményben. A Bocskai téri gyülekezet szervezte meg a találkozót a Hirdesd az Igét! programsorozat keretében.

Szabadi Árpád esperes úr lelket ébresztgető nyitó áhítata a böszörményi szószerző magasságából is szívhez szólt. *Fekete Károly* püspök úr előadása az egyháztörténetünk elmúlt évszázadának társadalmi szerepvállalásával és szerepkeresésével foglalkozott. Arra biztatott minket, hogy határozzuk meg református identitásunkból adódóan mi magunk azt a szerepet, melynek betöltésére a minket küldő Szentlélek ma elhív.

A bizonyágtevők sorát *dr. Sári Mihály* kezdte meg, s élettörténeten keresztül végig utaztuk az elmúlt 65 évet, és keresztbe-kasul Magyarországot.

Az én egyháztörténetem címmel három női életrajzot hallgathattunk meg: *Kissné Tardi Gyöngyi*, *dr. Kövér Sándorné* és *Gyulai Edit* vallomását. Vallomásaik összeértek a női sorsok próbatételeiben, és az őket kegyelmesen hordozó isteni szeretet megtapasztalásában. Isten nem siet, de mindig pontosan érkezik – tanított minket az élettapasztalattal megáldott testvérünk.

A fiatalok megint lenyűgözőek voltak. A „*Szívünkben viselt rang*” c. performance a hajdú őseik lelki örökségének továbbélését jelentette meg, a fiatalok teljes átéléssel kapcsolódtak a 400 évvel ezelőtti történelemhez. Úgy éreztem, én is úgy belépnek a hajdúk küszöbébe.

A Bárka zenekar tiszta hangjai csengtek be a templom ősi időket idéző magasságát.

A finom ebéd után még beszélgettünk kicsit, majd *Loment Péter* szavaival bezártuk a napot. A helyi lelkipásztor elmondta, hogy át kell lépünk egymás küszöbét, be kell jutnunk a csengő nélküli házak kapuján, keresnünk kell az egymáshoz vezető utat.

Tóth-Mihála Veronika



KNLNÉ TŰSKI GABRIELLA

Igeszakasz – Kérdés / Kérés

Máté 2,1-12 – Ma, karácsony ünnepe

után, te miben találsz nagy örömet?

Máté 3,13-17 – Miben kell jobban engedned

Jézusnak? Hogyan tehetsz erről vallást?

Máté 4,10-11 – Egyedül Jézus tud ellenállni a gonosznak. Kérjük az Ő segítségét!

Máté 4,18-22 – Jézus téged is hív, ma is. Te kit hívhatnál, hogy megismerhesse Őt?

Máté 5,1-2 – Ha sűrű is életed: ülj le és szakíts időt Jézus tanítására. Ő mindig készen áll érted.

Márk 10,13-16 – Lezárul egy év. Kérjük Isten áldását az új évre: egyszerűen. Gyermeki hittel.

Márk 10,17-22 – Új év. Isten áldását kértük. Kegyelemből kapjuk. Osztozunk az áldásból?

Márk 10,46-52 – Bartimeus könyörületét kiáltott. És Jézus megkönyörült rajta. Kihez lehetnél könyörületes? Miért?

Márk 11,15-17 – Könnyen élünk rossz szokásainkkal. Mi az, amiben megtisztulásra szorul életed?

Márk 14,3-9 – Könnyű az adakozás? Mit tudnál te, ma, hitből, megosztani egy idegennel?

Márk 14,10-11 – Elcsendesedésre, őszinte bűnvallásra van szükségünk. Hát valljunk.

Lukács 7,1-10 – Őszinteség és önérdék könnyen keverődnek. Kedveskedjünk ma egy rászorultnak.

Lukács 8,1-3 – Adjunk hálát azért, hogy Isten férfaknak, nőknek egyaránt feladatot ad Egyházában.

Lukács 8,22-25 – Látjuk-e még a teremtés szépségét? Gyönyörködjünk egy kicsit. Telefon nélkül.

Lukács 10,1-5 – Szoktál-e szóban/cselekedetben vallást tenni hitedről hitetlen szomszédoddal?

Lukács 10,38-42 – Mi nyugtalanít téged? Hogyan tudnád elrendezni, esetleg segítséggel?

Lukács 15,1-2 – Könnyen mondasz hirtelen véleményt? Számolj előtte tízig!?

Lukács 19,1-10 – Mit tehetsz azért, hogy jobban lásd és megtudd: ki is Jézus?

János 5,5-11 – Isten tágas tere más távlatot kínál mint saját korlátolt látásunk. Halleluja!

János 6,24 – Ismersz embert, aki 'keres'? Hívd meg az Egyetemes Imahétre. Menjetekek együtt.

János 7,5 – Kicsi a hitünk. Dudvás tud lenni életünk. De Jézus kapálgat életünkben. Dicsérjük Őt.

János 7,40-43 – Te kivel ütközöl? Mi ebben a saját részed, felelősséged?

János 8,1-11 – Van, amiben új kezdetre vágyasz? Beszéld meg Istennel. És utána cselekedj.

János 10,22-23 – Múlt és jelen összeszövődnek az istentiszteletben. Felismered?

János 11,45-48 – Van-e amit féltesz elveszíteni? Hajlandó vagy emiatt áldozatot hozni?

János 13,1 – Jézus szeretetét nem értjük. De örömteljes szívvel fogadhatjuk, oszthatjuk.

ApCsel 9,1-6 – Jézus mindent megváltoztathat. Ezért imádkozunk álhatatossággal, reménységgel.

Gondolatok és kérdések az Igék alapján

Montreál, 2017: Ünnepi beszéd Hősök Napjára (II.)

A református lelkipásztoroknak hasonló sors jutott. Isten szolgálát a lágerben azzal fogadta a parancsnokság: „Azt ne gondoljátok, hogy kitöltve a büntetési időt, hazamehettek. Azért lettetek idehozva, hogy itt dögljete!” Csak egy példa a módszerüket illetően. Gulácsi Lajos református lelkész a községházán megkötött polgári esküvő és a templomban megáldandó házasságkötés között, a mennyegzői menetből az úton kapcsolták le a menyasszonyától, s kilenc évig volt oda a Gulág Archipelágon. A menyasszonya megvárta. Isten kegyelméből a szovjet rendszer összeomlott, Gulácsiék, Horkai Barnáék, Forgón Pál, és Zimány József (hogy csak néhány ismertebb nevet említsék) és mások hősiességük, maguk-használatuk-keresők erőfeszítése nyomán ma több mint száz kárpátaljai városban, községben, falun szól a megtartó Isten Igéje ékes magyar nyelven. S ugyanezen erőfeszítések nyomán általános és középiskolákban nevelnek a jövő számára istenfélő tanult ifjakat.

Az Erdélyben lévő hívő lelkipásztorokat is a Ceausescu regime rettenetes mód vonta ki a forgalomból. S ennek keresztyénvilégre besugásra csábított, avagy kényszerített papokat, espereseket, püspököket használt föl, mert a totalitáriánus rendszer rettegett attól, hogy Isten Igéje által emberek személyes kapcsolatra jussanak az Úr Jézus Krisztussal. Ezekben az időkben néhányszor járhattam Erdélyben, s a határon három dolgot kutattak: Van-e nálam lőfegyver, kábítószert és Biblia. A tiszta Igét hirdető lelkipásztorokat pedig az 56-os magyarországi forradalom után a semmiért 15-20-22 évi börtönre ítélték. Ilyenek voltak Viski Ferenc, akit hét gyermekétől hurcoltak el és börtönöztek be, feleségét pedig a hét gyermekükkel (kettő éves-től 14 évesig terjedő korosztályban) a Duna-deltába internálták. Vele együtt voltak bebörtönözve Csiha Kálmán, Szilágyi Sándor, Pap Antal, Karczagi Sándor és még sokan mások.

De hadd említsem Márton Áron római katolikus püspököt és Bogdanffi Szilárdot, aki az elhurcolt Márton Áron helyett lett titkosan kinevezett püspök, majd őt is elhurcolták, s kimondhatatlan kínzások után, 42 évesen a börtönben halt meg tüdőgyulladásban, mert a román hatóság megtagadta tőle a gyógyszeres kezelést. Boldoggá avatására 2010-ben került sor.

Ezek a hősök már valamennyien az Úr Jézusnál vannak. Sokakat amerikai nyomásra szabadlábra kellett helyezni, de továbbra is rendőri megfigyelés és ellenőrzés alatt éltek.

Egy harmadik csoportra szeretném felhívni a figyelmet, akik szintúgy gyöngyök az emberi történelem posványában. Akik személyes kapcsolatra jutva a megváltó Úr Jézus Krisztussal, elhívást és megbízást kaptak, hogy a harmadik világban az élő Istent nem ismerő pogányok közé vigyék az evangélium világosságát, s azt a nyugati civilizációt, amelyet Isten Igéje teremtett. Csak a 20. század ilyen önmegtagadó hősei közül szeretnék kiemelni néhány nevet.

Molnár Mária a pápua szigetekre vitte az Isten szeretetéről és szabadításáról szóló örömhírt, ahol abban az időben a törzsi háborúkat követő kannibalizmus még ismeretes volt. Nem szokványos karakterbeli és egészségügyi fölszereltségével tiszteletre méltó karriert futtatott volna be Európában, s ehelyett vállalta a harmadik világ abszolút primitívsége közepette a pápua nyelvének megismerését, azon a nyelven Jézus Krisztus hirdetését, s ebben a szörnyű

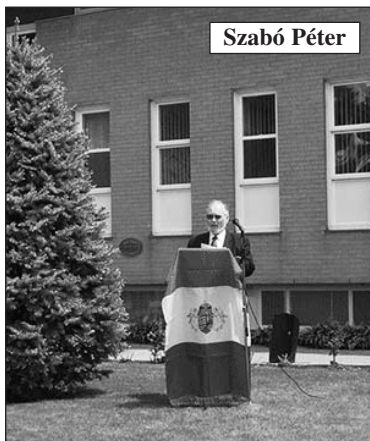
sötétségben lassan-lassan saját gyertyányi életét égetve el olyan változást indított be, hogy ma ott róla elnevezett középiskolák, lánynevelő intézetek működnek. Őt pedig a második világháború alatt a japánok hurcolták el más misszionáriussal együtt, a hajóról a tengerbe lövöldözve őket. Életük így lobbant ki, mégis erőteljes nyoma maradt hősiességük szolgáló életüknek.

Ilyen volt a Babos házaspár Kínában, akik ottani szolgálatauk alatt állandó életveszélyben voltak, egyszerűen a kínaiak fehérekre gyanakvó magatartása miatt. Mao Zedong kényszerítette ki őket más keresztyén misszionáriusokkal annak a bizonyosságában, hogy sikerül az Evangéliumot kiirtani Kínából. Mao tévedett. Ma Kínában 100 milliós nagyságrendű keresztyénség él. Ezekből a porhintés végett van hivatalosan engedélyezett Egyház, de nem prédikálhatnak bűnről, bűnbocsánatról, csodákról, örökéletről, ám mellettük él egy sokkal hatalmasabb földalatti keresztyénség, ahol fiatalok több tízezen készülnek misszióra, s a nyelvtanulás mellett a Bibliából azt kell memorizálniuk először, hogy kivégzés esetén milyen Igével erősítsék saját lelküket.

De ilyen misszionárius volt a nemrég meghalt Cserepka János és ma még közöttünk élő felesége, Dr. Cserepka Margitka Bolíviában. Az Ige világosságát vitték be a dzsungel közepébe olyan körülmények közé, ahol 100 tizenéves aluli gyermek közül 86 halt meg mérgekeskígyó marásban, vagy gyógyítható betegségben. Cochabambában ők építettek 12 ágyas kórházat, képeztek ápolónőket a benszülött lányokból, s állítottak fel országszerte kígyómarási központokat. Kilenc gyülekezetet alapítottak a benszülöttek között, s akiknek bizonyágtétele nyomán 5 éven belül 50 gyülekezet kelt életre a bolíviai őserdőben. Ma Dr. Cserepka Margitka neve aközött az öt orvos-misszionárius között szerepel, akik a legkiemelkedőbb változást hozták Bolíviának, mert ott égették el életüket, egészségüket. Már útra készen voltam hozzájuk, amikor jött a távirat: „Ne gyere, Margitka halálos beteg lett.” Ők voltak azok, akik egy orvos-missziói hajót építettek kanadai és amerikai magyar keresztyének adományából, mely magyar lobogó alatt vitt testi-lelki megújulást az Amazon folyó partján élő törzseknek. A hajón orvosi rendelő és operáló szoba is volt. A legnagyobb Hős, az Úr Jézus Krisztus követésében váltak hőssé ezek az emberek, kényelemről, maguk hasznáról, szabadságukról, sőt életükről is lemondva.

Végül, de nem utolsó sorban, azokról a szülőkről szeretnék megemlékezni, akik Krisztusban való szilárd hitükre építve, a körülmények ellenére, fogadták és vállalták el a nagy családot, mely például, ha népünk követett volna, nem vesztettük volna el Erdélyt, Felvidéket, Kárpátalját, és a Délvidéket.

Mert eddig a Hősök Napján ilyenekről nem volt szó, én, mint Jézus Krisztusnak szolgálója osztottam meg veletek ezt a kevésbé ismert hősi történelmünket. Most pedig az irántuk való megbecsülésünkben egyszerre helyezzük el az emlékvirágot a két világháború áldozatai, a magyar keresztyén evangéliumi szolgálat hősei, valamint a magyar nemzet jövőjét nem szájhősként, de hittel, áldozatos munkával építő, nagy családot vállaló édesanyák és édesapák emlékére.



Tallózás gyülekezetek honlapjáról

Eltűnőben egy szín-református falu – Ant Református Egyházközségének rövid története

Trianon és a kommunista diktatúra szomorú áldozata a cikkben olvasható falu története. A Gyulától légvonalban alig 10 km-re fekvő, a Fekete-Kőrös túloldalán települt község az önkényes trianoni határral a „világvégére” került, és a kolhozosítás a templom és iskola egzisztenciális alapját is megszüntette.

A nagy kérdés mindig az, hogy hová lettek azok a családok, akik elköltöztek innen? A szomorú gyakorlat az, hogy új környezetükben már nem tagozódnak be a helyi református közösségbe. Elődeik még áldozatkészen templomot építettek, a ledőlt templomtornyot a háború alatt újjáépítették, s az utódok jobbára még egyháztagságukat sem vállalják új környezetükben.

Másra mutogatás helyett: mit nem csinálunk mi jól, hogy a határ innenső felén is hasonló történetekkel kell szembenéznünk?
(Viczián Miklós)

* * *

A Nagyváradot Araddal összekötő műút, Bihar megyében utolsó települést érintve, Keményfokon (Avram Iancu) halad keresztül. A falu közepén egy tábla mutat jobbfelé: egy bekötőutat jelez, amely egy régi településre, hajdan nagyközségbe, és tevékeny egyházi élettel bíró faluba vezet, Antra. Ma már csak egy kis falu. A régi időkben a lélekszáma nagy volt: 1910-ben 1181 lélek, közülük 1112 magyar, és 1066 református. A későbbiekben e számadatok fokozatosan csökkentek. 1960-ban már csak 725-en lakják a falut, az 1980-as években pedig már csak 300-an. E szám pedig a mai napokban is csak csökken, jelenleg 103 a református hívek száma.

Anton a hitélet egyetlen házát a református templom képezi. A templom felépítésében a falu lakói csak önmagukra számíthattak, mert a község református volt ugyan, de a földesurak, akik körülvették a falut, katolikusok. Az új templom felépítésére azért volt szükség, mert a régit állandóan árvízveszély fenyegette, s ahogy a kérelmező levélből is kiderült, a nagysága sem volt már megfelelő. A templom végül felépült, s valóban a későbbi nemzedékek számára tágassá építették.

Anton az egyházi élet a virágkorát az első világháború előtti években, illetve a két háború közötti, viszonylagosan nyugodt időszakban élte. A település sok földdel rendelkezett, amely egyházi szempontból megoszlott a lelkész, a tanító, és maga az egyház földjeire. Ez az állapot mindaddig fennmaradt, míg az 1950-es évekbeli államosítás fokozatosan el nem vette e területeket.

Ant a régebbi időkben állandó lelkészi állást tartott fenn, s két olyan lelkésze is van tudomásunk, aki haláláig Anton szolgálat:

Bagdi János (szolgálati ideje 1883–1928) és Patai István (1932–1958). Az egyházközségnek volt tanítója, aki egyben a kántori tisztséget is betöltötte. A tanítónak külön lakása volt, fizetségéről a presbitérium állandóan gondoskodott.

Bagdi János halálát követően egy rövid, négyéves időszakban nem volt állandó lelkésze a falunak. A következő, lényegesen hosszabb szolgálati időt töltő lelkész Patai István személyében választották, aki tenkei segédlelkészsége után került ki Antra.

Patai István szolgálati ideje több lényeges eseményt is átfogott, mind az egyház életére nézve, mind a településre nézve. Beiktatását követően még egy esztendővel sem, 1933. április 9-én megtartotta az el-

ső olyan presbiteri gyűlést, amely kizárólagosan csak lelki ügyekkel foglalkozott. Az adott korszakban működő belmisszió Anton is érezte jótékony hatását. Beindult, és szépen működött a Nőszövetség, Férfiszövetség, Kórus, Ifjúsági Egyesület. Működhetett, hiszen az 1927-es lélekszám tanúsága szerint 1045 volt a református hívek száma a faluban.

1940-ben Ant átélte fennállása óta a legnehezebb helyzetét: a presbiteri jegyzőkönyv megrendítő módon írja le azt a fájdalmat, amelyet a templomtorny ledőlése okozott a hívek lelkében. A templomtorny, átszakítva a templom mennyezetét, az úrasztala helyére dőlt le. Hatalmas javítási munkát vette kezdetét, amelyből mindenki kivette a részét. A helyzetet csak nehezítette, hogy a kijárási tilalom miatt presbiteri gyűléseket is alig lehetett tartani. Istennek legyen hála, hogy a nehéz körülmények ellenére is sikerült a templomtornyot helyreállítani.

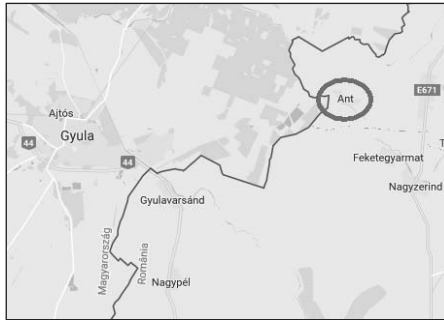
Az 1950-es években beindult a kollektívizálás. Fokozatosan vették el a földeket az egyházaktól, így Anttól is. Nem csak földet, hanem egyházi tárgyakat is, mint például a kórus által használt harmóniumot is. 1953-ban a lelkész a maga földjei-

ről lemond az átvevő bizottság részére, és 1958-ban pedig elvesztette az egyházközség a lelképásztorát is.

A következő években megindult a falu elnéptelenedési hulláma, amely súlyosan érintette a reformátusságot is. A népességapadásnak számos oka volt, van: a két világháború pusztításai, a falusi munkalehetőségek beszűkülése, a fiatalság családottsága a falusi életben és elvándorlása a városba, a határ közelsége, valamint a falu elzártsága. Sajnos az elöregedést és a vándorlást nem lehet megállítani. Legnagyobb feladat a jelen egyháztagsaik megtartása és megerősítése, pásztorra lenni azoknak, akik megmaradtak.

Balla Gábor egykori h. lelképásztor írása olvasható a <http://honlap.parokia.hu/lap/ant-i-reformatus-egyhazkozseg-lapon>.

Szemlélte és tömörítette dr. Viczián Miklós

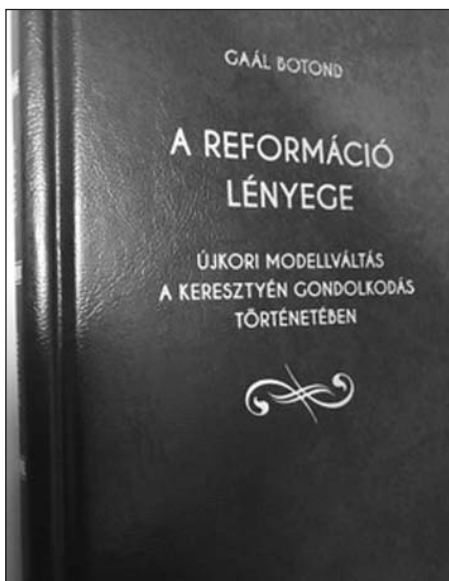


A presbiter könyvespolcára

A reformáció lényege

Gaál Botond professzor nagyszerű kiskönyve

A reformáció 500. évéhez méltó tartalommal és formában jelent meg Dr. Gaál Botond debreceni református professzor, a Magyar Tudományos Akadémia doktorának könyvecskéje. Mint minden igazán fontos kiskönyv, tartalmában minden fejezete tanítható, és a presbiterképzésnek nagyon



ajánlott ismerettára lehet a sárga presbiterképzési füzetek mellett. Négy részben, 25 tematikus alfejezetben summázza érhetően, de minden kérdésben megőrizve a tiszta, letisztult tanítás magvát, ezt a hatalmas kérdéskört: *mi is a reformáció lényege*. Már annyi mindent olvastunk, hallottunk ebben a kérdésben az idén, hogy ez a zöld kötetcske szinte felüldít tömörségével és kateszterű áttekinthetőségével. Gaál professzor a **reformáció** lényegét ebben látja, és így fogalmazza meg: **újkori modellváltás a keresztyén gondolkodás történetében**. Ő maga így vall erről a munkájáról: „Az emlékévi eseményei során arra figyeltem föl, hogy mindenki kiemeli, vagy hangsúlyozza a re-

formáció egy-egy jellegzetes vonását. *Altlában bizonyos részletek megvilágítására került sor, de ez engem nem zavart... Kissé tartottam tőle, hogy a részek nem fognak összeállni és esetleg szétesik a sok-sok jó-akarattal megvalósított országos és gyülekezeti program. Ezt figyelve jutottam arra a gondolatra, hogy legjobban úgy tudnék segíteni, ha az e téren szerzett ismereteimmel megpróbálom ellensúlyozni a részekben való gondolkodást... Ezért elhatároztam, hogy egy kis kötetben megírom, mi a reformáció lényege, hogyan fogant, mi módon kell azt szemlélni, miként ágyazódik bele az egyetemes és magyar kultúra történetébe, milyen gyökerekből táplálkozik, s ha ezt értjük, akkor megtudjuk, honnan nőtt ki a félezer évvel ezelőtt megfakadt történelemformáló keresztyén gondolat... Azt remélem, hogy a tudomány és a kultúra legszelebb területein jártas érdeklődők számára – még ha vázlatosan is – sikerült föl-tárni, bemutatni a reformáció legbelső lényegét, igazi eredetét. Ezzel a nemzetünk önbecsülését szeretném emelni!”. Hasznos, gyakorlati célkitűzés és bölcs útmutatás ez. Olvasás-módszertani segítségként, jó tanárként még azt is közli a Szerző, hogy a negyedik, záró részzel érdemes kezdeni az olvasást. Ebben a debreceni reformátorok szemléletformáló szerepéről ír a magyar kultúrában, a reformációról mint szellemi modellváltásról. A zsebkönyv méretű könyvecske 136 oldalán megismerhetjük a reformáció beágyazódását a történelemben, a Biblia hatásának gazdagságát, a gondolkodás kopernikuszi fordulatának jelentőségét, majd a reformáció lényegét. A reformációt paradigmaváltásként értelmezi a keresztyén gondolkodásban. Majd arra a kérdésre adja meg a választ, hogy mit is reformáltak a reformátorok. A tanok, az istentisztelet, az egyházszerkezet és a közélet reformálása az*

a négy hatalmas terület, ahol a reformáció megújító, átforgató erői visszafordíthatatlan és pozitív változásokat hoztak Európa és a nagyvilág történelmében, az emberek gondolkodásában és mindennapjaiban. Nagy erénye a könyvecskének, hogy benne egyfajta komplementér, egymást kiegészítő szemléletmód is megvalósul. A nagy európai, modern szellemi irányzatok mellé rögtön odarendeli a magyar nagyokat is, akik mindent szinte azonnal elkezdtek átültetni és magyar összefüggésbe helyezni tanításból, reformokból, „az egyházat szüntelenül meg kell újítani” belső parancs aktualizálásaként magyar viszonyaink között. Közben a Szerző belső szellemi inspirálói, példaképei is elének lépnek: a tudományelmélet világhírű magyar alkotójától, Polányi Mihálytól kezdve Thomas F. Torrance angol protestáns gondolkodón, a hit és a természettudomány kiemelkedő összeegyeztetőjén át a régiiekig. Augustinus és Kálvin, de katolikus szerzők is ott sorjáznak a lábjegyzetekben. Igazolva azt az alaptételt, hogy az ismeret nem felekezetekhez, hanem a szellemhez, Istenhez, s a Neki való engedelmességhez kötődik, tehát hit és ismeret egysége túlel az emberi kerítéseken, szellemi barikádokon: felfelé és egymás felé. Így válhatunk protestáns, hétköznapi Pontifexekké, hídépítőkké. És persze a magyar református géniuszok is teljes egyrangúsággal lépnek be az összképbe: Méliusz Juhász Péter, Huszár Gál, Szenczi Molnár Albert, Komáromi Csipkés György és Károli Gáspár, Hatvani István, és mások, sokan, el egészen Révész Imréig. Szemléletünket az ő mennyei és európai tágasságuk felé nyitogatja újra és újra könyvecskéjével dr. Gaál Botond atyánk és testvérünk. Mert nem csak az egyháznak, hanem tagjainak is szüksége van állandó megújulásra! Valószínűleg ezért is született meg A reformáció lényege c. könyvecske. A legméltóbb köszönet ezért a tanulságos munkáért az, ha presbiterünk, a fiatalabb református nemzedék tagjai kézbe veszik, megismerkednek üzeneteivel, kurzusokat, beszélgetéseket szerveznek róla. Ha így lesz, megértettük a reformáció lényegét! **(drbl)**

Közlemények

Ezúton tájékoztatjuk kedves Testvérünket, hogy a nyári zempléni viharok enyhítése céljából Szövetségünk összesen 139.500 Ft összegű támogatást továbbított. Ezúton is köszönetünket fejezzük ki a nagylelkű támogatókért!

Szövetségünk elnökségének november 10-11-ei ülése 23/2017. Eln. sz. határozata alapján a tagdíj és az előfizetési díj mértéke 2018-ra is változatlan összegben (tagdíj 3.000 Ft/fő, PRESBITER előfizetés 2.700 Ft/pld/év) került meghatározásra.

Mit jelent számomra a reformáció?

„Acélos új rend, győzelmes tanítás, világformáló, s mégis ősi szó.”
(Áprily Lajos: Kálvin, 1535.)

Kérdések közt reménykedve

500 évvel ezelőtti reformátorok, Luther, Kálvin és a többiek, nevétek legyen örökké örök. Maradjon meg és teljesedjen ki még jobban az idő távlatában protestáns keresztyénségünk.

500 év, a reformált vallásban, még kiszámolni is sok, hány emberöltőt jelent. Talán 15, vagy még több, hisz háborúk és járványok szedték áldozataikat családjukban is. Én már egy jó ideje benne élek, ebben a hátrahagyott fél évezredben, de itt volt Édesapám, Nagypapám, és Széppapám is, aztán az előtűnik levők is, akiknek még a nevét se tudom, sírhelyüket se ismerem. Mégis, egy halk imával tartozom Nekik megköszönni azt, hogy én is itt, a sor végén lehetek, beteljesítve a rám bízottakat. Hitemet megtartottam, és azt továbbadtam gyermekeimnek.

Az évforduló számomra az ünnepi alkalom mellett egy mérőöldkő is, egy megállj pont, ahonnan visszanezve le kell vonnunk e hosszú út tanulságait, hogy tovább léphessünk.

A műszaki életből vett hasonlattal megvilágítva: egy nagy tartály, több száz méter, akár több kilométer hegesztési varrattal készül. A vizes próba előtt mindent ellenőrizni kell, hogy az rendben, a szabványok szerint, hibátlanul készült-e? Ha igen, akkor jöhet a próba. A víz a túhegynyi nyílást is megtalálja, amit javítani kell és csak ez után mondhatjuk ki, hogy megfelel.

A vallásban is, szükség van hibáink megismerésére és kijavítására, mert csak ezt követően mondhatjuk el, hogy megfelelünk a jövő kihívásainak. Tudnunk kell, hogy hol állunk, milyen állapotban vagyunk, s hol vannak a gyenge pontjaink, hogy ne fogyjunk, mint a víz a lyukas tartályból.

Míg a műszaki életben a szabványhoz, itt a Szentíráshoz kell igazodnunk.

Az Isten, haza, család által meghatározott koordináták világából szemlélve láthatjuk, hogy nem vagyunk könnyű helyzetben, van tennivalónk bőven.

Megérthetjük mára azt, hogy a legüldözöttebb vallás a keresztyén-ség lett.

Nem kell statisztikai adatokra hivatkoznom, a templomba járókról látom, hogy fogyunk. Most a presbiterválasztás előtt azt hallom, hogy kevesen vállalják a tisztséget. Kevés a teológiára jelentkező. Gyakori az is, hogy nem keresztek meg a gyermeket. „Majd eldönti, ha felnőtt”, mondják. Az iskolában – hála Istennek – van vallásoktatás, s mégis hányan húzódoznak tőle?

Sok esetben a temetést sem pap végzi, van erre vállalkozó.

Ismerős az is, hogy „én is hívő vagyok, de nincs időm templomba járni”. Aztán ott vannak a bölcselkedők, a mindenben kételkedők, a vallásukat cserbenhagyók, a soha nem hallott egyházakhoz csatlakozók.

Naponta hallunk az egyneműek házasságáról, ami a család szentségét igyekszik megtörni. Hol van már szüleim nagy családjának példája, az öt, nyolc gyermek. Nekem csak kettő van, s már nem is lehet több, amit nagyon sajnállok. De manapság már a kettő is sok. „Előbb valósítsd meg önmagad”, vallja sok fiatal, aztán negyven évesen ráébred, hogy minden elveszett. Sajnos, fogy a nemzetünk.

Ennyire hite hagyottak lennének? Minek kellene megtörténnie, hogy mindez megváltozzon?

A nagy próbatétel a keresztyénüldözés lenne, az Európát elárasztó migránsok serege, akik hazánk határát nap mint nap bontják?

Halljuk, s látjuk a híradásokat, hogy mi minden történik a világban. Mi még ebből semmit se érzünk, de már tudjuk, hogy háború van körülöttünk.

Fel vagyunk erre készülve? A választ a Szentírásban keressük:

„Ne félj, csak higgy!” (Mk 5,36).

„Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét” (2Tim 1,7).

Aki Krisztusra építi hite templomát, „hasonló a bölcs emberhez, aki kősziklára építette a házat. ... és jöttek az árvizek, tomboltak a szelek, ... de nem dőlt össze, ... aki homokra építette...az összedőlt és teljesen elpusztult” (Mt 7,24-27).

„...Aki kardot fognak, kard által vesznek el” (Mt 26,52).

„Az imádkozásban és a hálaadásban legyenek kitarítóak és éberek” (Kol 4,2).

Áldás, s békesség legyen benned, eljövendő 500 évünk!

Biró László

Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség (III.)

VÁCZI GÁBOR

Gér András, a MRE Zsinatának tanácsosa, a Zsinati Hivatal vezetője négy témakörben foglalta össze beszámolóját:

- kapcsolattartás,
- az egyházi élet támogatása,
- az együttműködés lehetőségei,
- történelem, helyzetkép, misszió.

A kapcsolattartás tekintetében tanácsos úr megjegyezte, hogy 2008-ban volt egy diaszpóra konferencia. Ezen elhangzott, hogy szükség lenne egy egységes bizottságra a nyugat-európai testvérek részéről, ill. egy olyan vezetőre, aki képviseleti joggal felruházva, az anyaországi egyházak felé összekötő szerepet játszana. Ezen a konferencián mindkét protestáns egyház képviselői részt vettek. Református részről Ódor Balázs és Czani András, evangélikus részről Erdélyi Diána a felelőse a „külső” kapcsolatoknak. Akkor elhangzott, hogy a diaszpóra gyülekezetek életéről szóló beszámolóknak, híradásoknak nagyobb hangsúlyt kell kapniuk a jövőben.

Az egyházi élet támogatásáról szólva a lelkészutánpótlás kérdése jelenti a legégetőbb problémát. Felvetődött a lehetőség arra nézve, hogy hatodéves teológusok Nyugat-Európában végezzék a gyakorlati évüket. Erről feltétlenül a rektoroknak kell dönteni. Ezen felül a támogatás formái között vannak a Bibliák, énekeskönyvek adományozása a Református Pedagógiai Intézet részéről stb.

A formális együttműködéssel kapcsolatban elhangzott, hogy korábban működött egy ó-romániai egyházmegye (ennek esperese került Nyugat-Európába 1944-ben), de létezett egykor tengerentúli egyházmegye az Egyesült Államok területén. Ezek az idők folyamán önállósultak, ill. átalakultak. Felmerült továbbá az, hogy egy ún. nyugat-európai egyházmegye akár a Dunántúli Egyházkerülethez, akár a Zsinathoz tartozhatna, akár teljes, akár tanácskozási jogú zsinati tagsággal. Ebben a formában elméletileg működhetne, ha a részletkérdésekben sikerülne megállapodni, de amint el is hangzott, jelenleg országonként eltérő a gyülekezetek jogállása. Ezen felül a felekezeti vegyesség is akadályozó tényezőnek minősül, pl. Svájcban még unitárius lelkész is szolgál. (Folytatjuk.)



SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...



VÁCZI GÁBOR

Szeptember

25-én készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.



25-29. között a Szatmári-, a Nagykunsági-, és a Kézdi-Orbai Református Egyházmegyék, *Szalay Kont* és *Koncz Tibor* esperes urak vezetésével csendes hetet tartottak Bereksárdon. Az ötnapos alkalmon 150 fő vett részt.

Október

1-jén presbiteri találkozót szervezett a Szatmári Református Egyházmegye Fehérgyarmaton, a Tiszántúli Református Egyházkerület „Hirdesd az Igét” programja keretében.

Ugyanezen a napon tartotta Nőszövetségi és Presbiteri Konferenciáját a Nagykunsági Egyházmegye Kunhegyesen, 145 résztvevővel.

6-án volt a Sárospataki Református Teológiai Akadémia Presbiter és gyülekezeti munkás szakának tanévnyitója.

7-én Augsburgban tartotta első presbiterképzési alkalmát a Nyugat-Európai Magyar Református Presbiteri Szövetség. A jeles alkalomról lapunk más helyén beszámolót közlünk.

Ugyanezen a napon tartotta évi közgyűlését a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége.

Ugyanezen a napon a Református Nőszövetség 25 éves jubileumi konferenciáján Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* tiszteletbeli elnökünk képviselte.

8-án a felvidéki Kiskövesden presbiter találkozó volt. Az alkalmon anyaországi Szövetségünket *Kovács Zsolt Levente* vizsolyi lelképásztor, abaúji egyházmegyei területi szervezetünk elnöke képviselte.

Ugyanezen a napon tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk észak-borsodi egyházmegyei területi szervezete Nagybarcán, ahol – többek között – *dr. Szilágyi Sándor* elnöki megbízott szolgált.

Ugyanezen a napon került megrendezésre a Közép-Bánságban a Békés-Bánáti történelmi egyházmegyék 5. találkozója Nagybecskerekén. Az alkalmon Szövetségünket *dr. Tóth János*, misszió- és diakóniai bizottságunk elnöke képviselte.

12-én a Károli Gáspár Református Egyetem és a Magyarországi Református Egyház rendezésében a Dunamelléki Református Egyházkerület Székházában megrendezett „Református-Evangélikus Disputa” találkozón részt vett *dr. Szilágyi Sándor* tiszteletbeli elnökünk.

13-án a Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház szervezésében a Budapest Farsori Evangélikus, ill. a Farsori Református Egyházközségben úrvacsorás istentisztelet, ill. ünnepi zsinati ülés volt. Az alkalmon Szövetségünket *dr. Viczián Miklós* elnök, *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadó és *Váci Gábor* szövetségi titkár képviselte.

Ugyanezen a napon Budapesten, a Golgota gyülekezetben *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónk a Reformáció 500 éves évfordulójáról előadást tartott.

14-én Jászberényben tartotta képzési alkalmát délpesti egyházmegyei területi szervezetünk.

Ugyanezen a napon Pécelen, a reformáció 500 éves évfordulója alkalmából hitvalló emléknappal volt „A reformáció időszzerűsége ma és holnap” címmel. Szövetségünket *dr. Viczián Miklós* elnök képviselte.

17-én a Károli Gáspár Református Egyetem és a Magyarországi Református Egyház rendezésében a Dunamelléki Református Egyházkerület Székházában megszervezett „Katolikus-Református Párbeszéd” találkozón részt vett *dr. Szilágyi Sándor* tiszteletbeli elnökünk.

21-én a kalotaszegi Zsobokon tartotta második ülését Szövetségünk Együttműködési Tanácsa, melyen anyaországi szövetségünk elnöksége 5 fős küldöttséggel képviseltette magát.

Ugyanezen a napon a Pécs-Kertvárosi Református Egyházközségben tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk baranyai egyházmegyei területi szervezete. Az alkalmat egyházmegyei területi szervezeti közgyűlés követte.

25-én Szövetségünk irodájában tartotta ülését Szövetségünk felügyelő-, ill. gazdasági bizottsága.

31-én a Reformáció emlékünnepe a Papp László Budapest Sportarénában rendezett országos ünnepi istentiszteleten részt vett Szövetségünk képviselőjében sok tagunk, köztük *D. Szabó Dániel*, *dr. Szilágyi Sándor* tiszteletbeli elnökeink, *dr. Judák Endre* presbiterképzési elnökünk és *Váci Gábor* titkárunk is.

November

4-én a Szeged-Honvéd téri Református Egyházközségben tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk csongrádi egyházmegyei területi szervezete Ribár János ny. evangélikus esperes és Kersekényi Sándor lelképásztor szolgálatával.

Ugyanezen a napon Pakson került megrendezésre a Tolnai Református Egyházmegye presbiteri konferenciája *Lenkey István* helyi lelképásztor, *Szabó Ferenc* dunamelléki lelkési főjegyző, valamint *Bódisné Sebestyén Györgyi* testvérünk szolgálatával.

7-én Budapesten megemlékezés volt a Magyarországi Református Egyház Zsinatának Elnöksége, a Református Közeleti és Kulturális Központ Alapítvány, a Károli Gáspár Református Egyetem és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága szervezésében. Szövetségünket az eseményen *dr. Szilágyi Sándor* tb. elnök képviselte.

10-én a Parlamentben megrendezett Keresztény Civil Szervezetek fórumán Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* tiszteletbeli elnök képviselte.

10-11-én országos elnökségi és tanácsadó testületi ülés volt Budapesten.

11-én tartotta presbiteri konferenciáját Szövetségünk békési egyházmegyei területi szervezete.

18-án a majosházi Hospice Ház hálaadó ünnepségén Szövetségünket *Váci Gábor* képviselte.

Ugyanezen a napon a Monori Vigadóban rendezett 1. Magyar Szórvány Napja rendezvényen Szövetségünket *Váci Gábor* képviselte.

20-án készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

A szerkesztőbizottság következő ülésének időpontja: **2018. január 8.** (hétfő). Megjelentetésre szánt írásait **2018. január 3-ig** kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére.



Mit szeretnék karácsonyra?

Visszakapni az ünnepet magát.
Újraélni a fénylő csodát.
Ámuló szemmel nézni a karácsonyfát.
Beszívni erdő-üzente illatát.
Érezni a szeretettől meleg szobát.
Tudni odakint december havát.
Hallani a csengettyű hangját,
Édesanyám kedves hívószavát.
Állni megilletődötten, némán,
mint gyermekkorok karácsonyán.
Hinni ajándékhozó Jézuskát,
és sírni, kisírni évek bánatát.

Lénárd Ágnes

Karácsonyi könyörgés

Mint Betlehemben, zsúfolt a város,
megszállta tenger idegen.
Uram, szállásra hol találsz most?
Nem maradsz-e a hidegen?
Szívem istállójába, amely
szállást csak barmoknak adott,
térjél be hát! Számodra van hely,
találsz egy csendes jászlat ott.
Csillogó arannyal, drágakövel
nincs ékesítve ez a ház.
Mégis, ne rettenj vissza tőle,
ha szénát, pozdorját találsz.
Ha nem lehet méltó tehozzád,
Kinek egek örvendenek...
Lásd, ez vagyok... térjél be hozzám,
s hozd el számomra fényedet!

Füle Lajos

*Presbíter Testvéreinknek szerte
a Kárpát-medencében és a nagyvilágban, valamint
minden Kedves Oloasónknak áldott,
Krisztus békességétől szép karácsonyt
és kegyelmével teljes 2018-at kívánunk!*

Borkó Julianna karácsonyi éneke a Drávaszögből

Óh, nagy napja szent örömmek!

Óh, nagy napja szent örömmek!
Változz napjává hitemnek,
Hogy Jézus hozzám betérjen:
Benne éljek, Bennem éljen.
Jézust e föld várva-várta,
Míg egét Isten kitárta.
És Fiát küldötte hozzánk,
Hogy a mennyben csatlakoznánk.
E csudát én, melyet értem
Tőn az Isten, bár nem értem,
Hallom lelkem szózatában:
Szeretet van e csudában.
Nagy szeretet, mely lehajlik
a Földhöz, mely bűnben zajlik,
Hogy azt újra vonja vére
Arán Atyja kebelére.
Örvendj Sion, jön királyod,
Újjászülni e világot:
Tiszta szívvel menj elébe.
Mert Atyjának jön nevébe.
Te, ki emberképet öltesz,
Ki mindent üdvvel betöltesz,
Hadd imádjon minden elme,
Téged, béke Fejedelme.
Egynek bűne által estünk.
Egy Közbenjárót kerestünk.
Ő az, Ő az, hála, hála,
Nem győz a bűnnek halála.
Hozsánna zeng az egekben,
Angyal ajkak énekében,
Mely álomból életre költ.
Hozsánától zengjen a föld!

BUZGÓSÁG



Borkó Julianna
énekeskönyve

Exodus



Heródes

Ne kergesd, Heródes,
 Azt a kis gyermeket,
 Mert benne: Istenre
 Vonod ki fegyvered!
 S minden csapás, melyet
 Reá mérsz gonoszul,
 Saját boldogtalan
 Fejre visszahull...
 Ne üldözd, Heródes,
 Az égi magzatot!
 Újjá alkotni e
 Földet ki adatott.
 Még nem nyúlt a bölcsőn
 Túl a picinyke kéz:

Széked már ingadoz,
 Hatalmad már enyész!
 Sok tartományon át
 Ki őtet üldöződ:
 Népet gyűjtesz neki
 Sok távol nép között.
 Heródes, vak vagy-e,
 Szablyád emelni fel?
 Bizony megtörténik
 Mínek történni kell!
 Gyarló ember keze
 S gonoszok álmai:
 Hogy bírnák útain
 Az Istent gátlani?



**Ezzel a versrészlettel Felvidék
 200 éve született református
 papköltőjére, a Hanván hamvadott
 tiszteletes Tompa Mihályra
 emlékezünk.**



Kálvin János újévi imádsága

Mindenható Istenünk, Te alászállottál hozzánk és gondoskodtál arról, hogy mindazt megadd nekünk, ami földi életünkhöz szükséges és fontos. Segíts megtanulnunk azt, hogy egészen Rád bízunk magunkat, s így áldással induljunk az újesztendő felé. Szentleked vezessen minket, Ő gyújtsa fel bennünk a buzgóság lángját. Azért lángoljunk, hogy Téged segítségül hívjunk. Kegyetlenség és mértéktelen embertelenség vesz körül minket, így gyakran tévelygünk a külső dolgokban. Úgy tűnik, hogy az emberek nagyon megfélemednek magukról, s olyan háborúságokba keverednek, melyek során feledve lesz minden jogszerűség és minden törvény. Ahol viszont Istent felismerik és megismerik, ott felébred és növekszik az emberség. Ahol kölcsönösen elnyomják és meghazudtolják egymást, ott az is kiderül, hogy kivesszett

belőlük a Te félelmed... Semmi más nincs, amiben Téged igazán követhetnénk, mint a jó cselekvése. Urunk, Istenünk, tudjuk, azért vagyunk e földön, hogy egy szívvel és egy szájjal magasztaljunk Téged, s ez legyen életünk igazi értelme és célja az új esztendőben is. Add meg ezt nekünk! Ámen.